

Хмельницький національний університет
Факультет технологій і дизайну
Кафедра дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський)

Освітній рівень

КНИЖКОВА ГРАФІКА ТА ВЕРСТКА КНИГИ ЗА МОТИВАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ «КИРИЛО КОЖУМ'ЯКА»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 022 Дизайн

Шифр і назва спеціальності

Шифр ДРДЗ. 020088.03.29.ПЗ

Виконав студент 4 курсу, група ДЗН-20-3 Владислав ШЕЛЕСТ

Керівник: викладач

 Ніна ЯНКОВИЧ

Нормоконтролер: викладач

 Павло ГОРНИЙ

До захисту допускаю:

Зав. кафедри дизайну

 Ельвіра БАЗИЛЮК

13 червня 2024 р.

Хмельницький, 2024

Хмельницький національний університет

(повне найменування навчального закладу)

Факультет технологій і дизайну

Кафедра дизайну

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

Спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)

Освітня програма Дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри дизайну

Евген Базилук Е.В.

13 червня 2024 року

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Шелест Владислав Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Книжкова графіка та верстка книги «Кирило Кожум'яка»

Керівник роботи Янкович Н.В. викладач
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «15» лютого 2024 р., № 8

2. Строк подання студентом закінченої роботи 5 червня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи мета – розробка дизайну, макету та ілюстрацій до книги «Кирило Кожум'яка», вид книги – художня література, джерело творчості – дитячі ілюстрації.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Обґрунтування вихідних даних до проєктування об'єкта.

2. Ретроспектива теми.

3. Творча розробка дизайну об'єкта проєктування.

4. Висновки.

5. Перелік джерел посилання.

6. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6 планшетів 600 на 900 мм.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 8 лютого 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір основної інформації	18-21.02.2024	
2	Обґрунтування вихідних даних до проектування книги	25.02-04.03.2024	
3	Дослідження вимог до дизайну об'єкту проектування	10-24.03.2024	
4	Історичний огляд ретроспективи книжкової графіки та книги	02.-08.04.2024	
5	Огляд досягнень відомих художників графіків і дизайнерів з книжкової графіки	07.-13.04.2024	
6	Вибір та обґрунтування концепції дизайну та об'єкту проектування	15-29.04.2024	
7	Розробка ескізів та пошук стилю для проектування книги	23.04.-0.5.2024	
8	Висновки	05.05.2024	
9	Розробка презентаційних планшетів	26-29.05.2024	
10	Затвердження роботи	31.05.2024	

Студент

(підпис)

В.І.Шелест

Ініціали, прізвище

Керівник проекту

(підпис)

Н.В.Янкович

Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

до дипломної роботи першого бакалаврського освітнього рівня на тему:
«Книжкова графіка та верстка книги за мотивами української народної казки «Кирило Кожум'яка»

студента групи ДЗН-20-3 Шелеста В.І.,

керівник, викладач Янкович Н. В.

Обсяг пояснювальної записки – 67 с., 41 ілюстрації, 5 додатків, 26 джерел.

Обсяг графічної частини – 6 планшетів (розмір 600x900мм.).

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ВІЗУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ, ГРАФІКА, ІЛЮСТРАЦІЯ, ПАЛІТУРКА, ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА, ЗОБРАЖЕННЯ, ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ.

Шелест В. І. Книжкова графіка та верстка книги за мотивами української народної казки «Кирило Кожум'яка». У кваліфікаційній роботі подано результати дослідження історії становлення та розвитку ілюстрації, її ролі у видавничій справі та графіці, видів ілюстрації. Проаналізовано приклади ілюстрації дитячої літератури з роботами відомих художників та ілюстраторів, висвітлено сучасні тенденції у галузі та її теоретичні основи. Встановлено зв'язок між сприйняттям тексту та його візуальним супроводом, визначено роль ілюстрації у створенні емоційного образу книги як виду мистецтва та засобу спілкування. Досліджено психологічний вплив використання певних кольорів, композиційних і стилістичних рішень, а також сприйняття різних художніх матеріалів. Виявляється, візуальний супровід дитячої літератури, щоб позитивно впливати на психіку дитини, має відповідати особливим правилам. За отриманими результатами створено серію ілюстрацій до книги «Кирило Кожум'яка» та підібрано відповідні матеріали для друку книги.

05.06.24
(дата)

(підпис розробника)

ЗМІСТ

Вступ	5
1 обґрунтування вихідних даних до проектування об'єкта	7
1.1 Характеристика об'єкта проектування	7
1.2 Аналіз вимог до дизайну об'єкта	15
ретроспектива теми	35
2.1 Історичний огляд ретроспективи дизайну об'єктів обраного напрямку (минулих і сучасних)	35
2.2 Огляд досягнень відомих дизайнерів, що працювали над подібною темою.....	40
3 творча розробка дизайну об'єкта проектування.....	45
3.1 Вибір та обґрунтування концепції дизайну об'єкта проектування.....	45
3.2 Розробка варіантів творчих ідей	47
3.3 Обґрунтування розробки головної ідеї дизайну об'єкта проектування.....	57
Висновки.....	59
Перелік джерел посилання.....	60
Додаток А – створення ілюстрацій до казки «Кирило Кожум'яка».....	62
Додаток Б – Шрифти.....	63
Додаток В – Ілюстрації до казки.....	64
Додаток Г – Додаткові елементи.....	66
Додаток Д – Візуалізація.....	67

ВСТУП

Книжкова графіка — це вид графічного мистецтва. До неї належать книжкові ілюстрації, віньєтки, заставки, буквиці, обкладинки та суперобкладинки. Історія ілюстрації значною мірою пов'язана з розвитком рукописних і друкованих книг, гравюр і літографій від античності до середньовіччя. В античності з'явилося письмо, що також означає графіку, оскільки самі літери є графічними символами. Сучасна видавнича справа запровадила комп'ютерну графіку, яка використовується, зокрема, у книжковій справі.

Книжкові ілюстрації — це елементи книги, які дають змогу читачам поновому зрозуміти та оцінити зміст і форму літератури, пояснюючи та активно інтерпретуючи текст за допомогою візуальних образів. Ілюстрації допомагають орієнтуватися в книзі, заохочують до читання та сприяють засвоєнню змісту тексту. Ілюстрації в книгах відіграють важливу роль у залученні читача та поясненні тексту. Вони можуть допомагати уявити описані події, персонажів або місця, роблячи читання цікавішим та зрозумілішим.

Актуальність ілюстрацій полягає у їхній здатності до візуалізації інформації, особливо важливою ця функція є для дитячих книг, де малюнки допомагають зрозуміти зміст історії та розвивають уяву. Також ілюстрації можуть виконувати естетичну функцію, роблячи книгу привабливішою для читача.

Актуальність теми: Тема книжкової графіки є надзвичайно актуальною в сучасному суспільстві, де візуальний контент відіграє важливу роль у сприйнятті інформації. Книжкова графіка не лише розвиває дитячу уяву та літературне розуміння, а й мотивує дорослих до читання. По-перше, дитяча книжкова графіка є невід'ємною частиною дитячого світу. Яскраві, добре промальовані картинки сприяють розвитку дитячого мислення, уяви та мовленнєвих навичок. Вони допомагають дітям легше зрозуміти текст і відчувати емоції, відображені в історії. Книжкова графіка також дуже важлива для дорослих. Вона допомагає їм відволіктися від повсякденних проблем, відновити емоційну рівновагу та знайти нову інформацію. Більше того, гарно оформлені книги стають предметами

колекціонування для багатьох книголюбів, що свідчить про зростаючий інтерес до книжкової графіки. У сучасному суспільстві, де важко привернути увагу людей, книжкова графіка відіграє важливу роль у приверненні уваги до книги. Вона стає своєрідним «магнітом», який притягує читачів і змушує їх відкрити нову сторінку книги. Тому тема книжкової графіки залишається актуальною і цікавою для обговорення та дослідження.

Мета дипломної роботи: Проаналізувати подібні видання та розробити дизайн книги та ілюстрації до української народної казки «Кирило Кожум'яка», які були б візуально цікавими для читача.

Завдання: Створити ілюстрації для цієї публікації. Розробити дизайн обкладинки та інших сторінок. Створити макет цієї книги та вибрати вдале шрифтове рішення.

1 ОБГРУНТУВАННЯ ВИХІДНИХ ДАНИХ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ОБ'ЄКТА

1.1 Характеристика об'єкта проектування

Книга, одна з найважливіших духовних потреб сучасної людини, є органічною сполучною ланкою між працею художників, видавців і різнобічних майстрів. На палітурника покладається відповідальне завдання втілити ідейно-художній задум тексту, його літературний зміст і створити засобами образотворчого мистецтва художньо-декоративний вигляд книги. Лише коли ці два елементи гармонійно поєднуються, книжкова графіка стає готовою книгою. Книжкова графіка характеризується тісним зв'язком з поліграфією та залежністю від рівня і культури поліграфічного виробництва. Виходячи з основних завдань книжкової графіки, її можна поділити на книжковий дизайн та ілюстрацію. Книжкове оформлення включає декоративні накладки, орнаменти, мальовані шрифтові елементи та композиційну структуру текстового набору (наприклад, обкладинка, титульний аркуш, заголовок). Книжкова ілюстрація (лат. *illustratio* – наочне зображення, опис) вирішує завдання образного опису літературних текстів за допомогою малюнків (ілюстрацій різного роду).

Книжкова графіка — це мистецтво оформлення друкованих видань. Художник, який працює над книгою, використовує образотворчі засоби для втілення ідей та створення художнього дизайну. Гармонійне поєднання цих аспектів робить книгу завершеною. Книжкову графіку можна поділити на книжкову ілюстрацію, де художник створює образи для тексту, і книжкове оформлення, де художник визначає композицію, шрифти та декоративне оформлення книги. Ілюстрація – це зображення, які супроводжують, доповнюють і виражають текст. Вона є основою книжкового мистецтва і покликана образно розкрити зміст літературного тексту, передати ідею або послання книги і допомогти втілити історію в життя. Ілюструючи книгу, художник повинен дотримуватися певного типу ілюстрації, що склався протягом століть. Залежно від призначення, ілюстрації можна поділити на дві

групи: - науково-пізнавальні: більшість ілюстрацій (планів, схем, креслень) наукової, науково-технічної, виробничої, навчальної та політичної літератури.

Перша група ілюстрацій — це зображення предметів, явищ і абстрактних понять, вивчення і сприйняття яких має науковий характер. Мета цієї групи ілюстрацій – наочно пояснити зміст літератури за допомогою наочних образів і полегшити пізнання предметів, явищ і понять, описаних у творі. Найпростішими і найпоширенішими науково-навчальними ілюстраціями є малюнки. Креслення – це реальне, хоча й умовне, зображення предмета, явища або моделі. Карти і креслення, на яких умовними лініями зображені океани і материки, річки і гори, ліси і луки, залізниці і автомагістралі, також є різновидом креслення.

Схеми – вид наукової та навчальної ілюстрації, близький за своєю природою до малюнків, але з цілком незалежним від зображуваного предмета змістом. Діаграми – це малюнки, які передають загальний характер явища або суть будови об'єкта за допомогою умовних графічних позначень. При створенні діаграми вся увага зосереджується на тому, щоб якомога конкретніше і наочніше показати важливу для читача суть явища або структуру об'єкта. Тому сам об'єкт зображується на діаграмі більш-менш умовно. Діаграми, картограми та картосхеми є особливими видами діаграм.

Якщо намагатися отримати якомога більше інформації про реальні об'єкти та явища за допомогою малюнків, креслення та схеми неминуче ускладнюються, поступово перетворюючись на тематичні або предметні малюнки. Для зображення складних об'єктів частіше, ніж малюнки, використовують фотографії. Наукові та навчальні ілюстрації, будь то малюнки чи фотографії, не тільки надають інформацію, але й впливають на емоції читача. Про це не варто забувати при створенні книги. Завдяки вдало підібраним і майстерно намальованим науково-пізнавальним ілюстраціям читач не тільки отримує науково-технічні знання, але й ілюстрації можуть викликати безліч емоцій і думок, розкриваючи більш багатогранні аспекти змісту літературного твору. На відміну від науково-пізнавальних ілюстрацій, художні ілюстрації передають художні образи, створені

художником за допомогою образотворчих засобів. Мета цього виду ілюстрації – розкрити зміст літературного твору засобами мистецтва, а не пояснити його. Створюючи ілюстрацію, художник завжди стикається з різницею у вираженні між словами та зображеннями.

Ілюстратор трансформує вербальний образ у візуальний, видозмінює і доповнює його на свій лад, не порушуючи при цьому сенсу твору. Документальна ілюстрація не є особливим видом ілюстрації і не створюється художником навмисно. Вони підбираються з наявного матеріалу. Кожна документальна ілюстрація – це зображення, яке було створено приблизно в той самий час, що й ілюстрований твір (іноді зняте в тому самому місті) і є повністю або частково автентичним, тобто документом свого часу. До таких ілюстрацій належать автографи, портрети, гравюри, книжкові та альбомні ілюстрації, історичні документи, мініатюри рукописів, фотографії, картини, малюнки, креслення і карти, плакати, етикетки, зображення об'єктів матеріальної культурної спадщини, тобто весь документальний матеріал, який можна сфотографувати і відобразити в книгах. Документальна ілюстрація також використовується для наукової, науково-популярної, навчальної літератури, особливо історичної та географічної, а іноді і для художньої. Книжкова графіка включає в себе журнальну та газетну графіку. Ілюстрації також використовуються для ілюстративних зображень, що доповнюють текст майже завжди окремі зображення, іноді навіть зображення, пов'язані з текстом.

Залежно від розміру та місця розташування в книзі, ілюстрації бувають таких типів:

- Фронтисписи;
- заставки (невеликі малюнки, оточені текстом);
- смугові ілюстрації (на всю сторінку);
- напівсмуги;
- розвороти (на дві сторінки);
- кінцівки

Вступні ілюстрація розміщуються на початку глави або розділу книги, на протилежних сторінках поруч з текстом, і позначають початок частини розповіді. Вони допомагають читачеві зосередитися та емоційно налаштуватися на новий зміст. Вступні ілюстрації можуть описувати сцени, описані на початку розділу, згадувати головну тему розділу, показувати сцени або пейзажі, які викликають у читача потрібний настрій. Вступ також може бути візуальним, декоративним і символічним. Вступні ілюстрації — це невеликий вступ до основного тексту, що дозволяє читачеві активно знайомитися з літературним твором або уривком. Книжкові ілюстрації, що займають цілу сторінку, називаються смуговими. Зазвичай їх розміщують на непарних сторінках. Це пов'язано з тим, що при перегортанні книги непарні сторінки з'являються перед парними. На сторінках зі смуговими ілюстраціями текст повністю відсутній. Смугові ілюстрації іноді займають всю сторінку. У цьому випадку автор повинен бути уважним, щоб основні моменти композиції не виходили за лінії паспарту.

Це підкреслить основні моменти. Якщо дуже темні ілюстрації не поєднуються з кольоровим тоном сусідніх сторінок, їх слід розтушувати для візуального балансу сторінки. Якщо короткі ілюстрації займають усі сторінки набору, половинні ілюстрації повинні займати половину сторінок, а повноформатні ілюстрації слід розміщувати на другій сторінці книги. Існують також ілюстрації меншого розміру, які займають меншу частину сторінки і розміщуються в різних місцях тексту. Такі ілюстрації називаються смуговими (або крайовими). Іноді ілюстраціями прикрашають краї книги. Форма ілюстрації визначається важливістю зображеної події або образу. Зміст таких ілюстрацій зазвичай безпосередньо пов'язаний з текстом, що передує і слідує за нею. На великих розворотах або ілюстративних смугах виділяють важливі події твору, а менш важливі зображують на невеликих заставках або на полях.

Кінцівки — це графічні композиції, які завершують і прикрашають книгу або розділ. Кінцівки є останнім графічним елементом в оформленні книги. Розрізняють декоративні або ілюстративні, сюжетні або тематичні, декоративноорнаментальні,

символічні форзаци. Іноді кінцівки не буває. Однак, якщо автор вирішить її використати, пам'ятайте, що вона має бути меншою за розміром, ніж будь-яка ілюстрація в книзі. Вона має бути вирішена не як сюжет, а як елемент дизайну. Складність такого рішення полягає в тому, що вона повинна бути прив'язана до наступної сторінки. З огляду на поліграфічну і художню цілісність книги, художник повинен як мінімум знати основи поліграфічного виробництва і перебувати в тісному контакті з працівниками видавництва і друкарями, які готують книгу до друку. Усі елементи дизайну книги повинні гармонійно вписуватися у площину паперу та типографську смугу. Художник, створюючи ілюстрацію, повинен уявляти, як вона буде виглядати на друкарській смугі на наступній сторінці та на розкладці книги. Оригінали ілюстрацій створюються художником за допомогою різних графічних матеріалів, а друкар створює друкарську форму методом фотогравіювання, кліше. Сучасні книжкові ілюстрації можуть бути контурними або тоновими, тривимірними або площинними. Творче використання цих типів ілюстрацій дозволяє досягти різноманітності в дизайні, уникнути абстракції чи надмірного реалізму.

Обкладинка – це аркуш паперу, який з'єднує першу і останню сторінки книги. Існують різні види обкладинок. Один з них – шрифтовий, який поширений у видавничій практиці, але основними сферами його застосування є наукова література всіх видів, політика та художня література. Альтернативою шрифтовому рішенню є ілюстрація обкладинки. У чистому вигляді ілюстрація є головним елементом композиції, а інші елементи (фон, шрифт, оформлення) займають другорядне місце. Сама ілюстрація є найбільш виразною із серії ілюстрацій, зазвичай кольоровою, і, як правило, є ілюстрацією, яку можна вставити в текст. При розробці дизайну обкладинки виникають дві особливі проблеми: по-перше, питання про те, як розташувати ілюстрацію на сторінці, і, по-друге, взаємозв'язок між ілюстрацією та шрифтом. Якщо ілюстрація побудована за принципом глибокої тривимірної просторової структури і аналізується лінійним або живописним способом, то розгорнуте на сторінці зображення руйнує площину сторінки і, таким

чином, позбавляє обкладинку тома візуальної привабливості. З цієї причини такі ілюстрації часто розміщують у декоративних рамочках або прямокутниками на навколишньому фоні. Ілюстрації утворюють «вікно» в стінці обкладинки, що поглиблюється від країв до центру. При цьому кольори фону та ілюстрації повинні добре поєднуватися. Другий виклик, з яким стикаються художники, полягає в тому, що нелегко поєднати два різні елементи: просторову ілюстрацію з глибиною і пласкою. Протиріччя між шрифтом та ілюстрацією змушує художника шукати місце для вбудовування шрифту в ілюстрацію.

Один із прийомів, що використовується в цьому випадку – поступове перетворення частини зображення на площину, на якій написаний шрифт, а інший - промальовування одного з об'єктів таким чином, щоб він був намальований на одній із площин шрифту. В обох випадках шрифт набуває просторового значення в тій мірі, в якій цього вимагає площина, на якій він намальований. Таким чином, прагнення якомога ширше відгукнутися на зміст твору в ілюстрації обкладинки або палітурки змушує художника досягати умовності, відмовлятися від індивідуального і таким чином виражати загальний характер твору. Така еволюція обкладинкової ілюстрації. Від прямого сюжетного або тематичного рішення, ідентичного або близького до ілюстрації в тексті, до чогось дуже умовного, що стає символом або умовним позначенням сюжету. Так само, як існує багато варіацій між тривимірними зображальними рішеннями та дуже умовними площинними рішеннями ілюстрації, так само існує багато перехідних рішень між прямим жанровим змістом та дуже відволікаючими символами.

Однак суть таких обкладинок залишається незмінною. Декоративний аспект має відповідати рішенням в цілому. Якщо декоративне завдання є пріоритетним, то ілюстрація історії та сюжету може бути перетворена на чистий візерунок. У такому випадку виконується і роль прикраси, і роль ілюстрації. Звісно, в такому випадку тематичні елементи залишаються на другому плані. Однак роль декоративного аспекту на обкладинці дуже важлива (зовнішнє оформлення має привертати увагу читача і містити рекламні елементи), тому цьому аспекту слід приділяти особливу увагу і оцінювати обкладинку не тільки з тематичної або концептуальної точки зору,

але і з декоративною. Обкладинки із зображенням сюжету або теми найчастіше використовуються в художній літературі, особливо в дитячих книжках і підручниках для середньої школи. Ще один вид ілюстративної обкладинки – наочна ілюстративна обкладинка із зображеннями предметів (груп предметів) або явищ.

Мета таких зображень – проілюструвати тематику твору, а також прикрасити том або обкладинку. У більшості випадків такі зображення мають символічне значення і характеризують твір або його аспект у найзагальнішому сенсі. Загалом, однак, характер зображень на таких обкладинках дуже різниться. Є конкретні, візуальні зображення, які детально описують предмет, використовуючи всі інструменти (точка, лінія, колір), тоді як в крайніх випадках є багато проміжних варіантів, починаючи від фантастичних макетів і закінчуючи суто умовними зображеннями, діаграмами або емблематичними зображеннями.

Декоративні елементи так само важливі, як і ілюстрації на цих обкладинках. Декоративні ілюстрації також можна розглядати як візерунки. Візуально ілюстровані обкладинки – це галузь науково-популярної літератури, рідше зустрічається в навчальних і особливо наукових виданнях, і ще рідше – в романах (у символічних версіях). Зазвичай до оздобленого видання прикріплюють знімну або вклеєну паперову обкладинку, яка називається суперобкладинкою (від латинського слова «супер»). Вони також можуть бути ілюстративними, декоративними або типографськими.

Однак вибір обкладинки завжди слід робити з урахуванням дизайну палітурки (яка, навпаки, часто буває більш суворою або, навпаки, більш елегантною). Обкладинки слід розглядати з двох точок зору: їхню цінність як практичної реклами і як художньої форми, що є частиною палітурки. Іноді єдиною метою суперобкладинки є захист книги як обгортки. У тих випадках, коли суперобкладинка має самостійну художню форму, збагачуючи зовнішній вигляд книги, даючи можливість для другої теми або вирішуючи тему палітурки іншим декоративним способом, необхідно, перш за все, мати на увазі взаємозв'язок між цими двома послідовними зображеннями. Якщо їхні декоративні якості однакові,

вони будуть взаємно компенсувати один одного. З цієї причини обкладинки і палітурки часто протиставляються один одному за тематикою і особливо за декоративним рішенням, або, принаймні, вирішуються за допомогою різних композицій і декоративних засобів.

Обкладинка може бути порожньою на рисунку 1.2 або надрукованою на рисунку 1.1 з малюнком. За передмовою слідує титульна сторінка, яка містить назву книги, ім'я автора та інші необхідні тексти на початку книги.

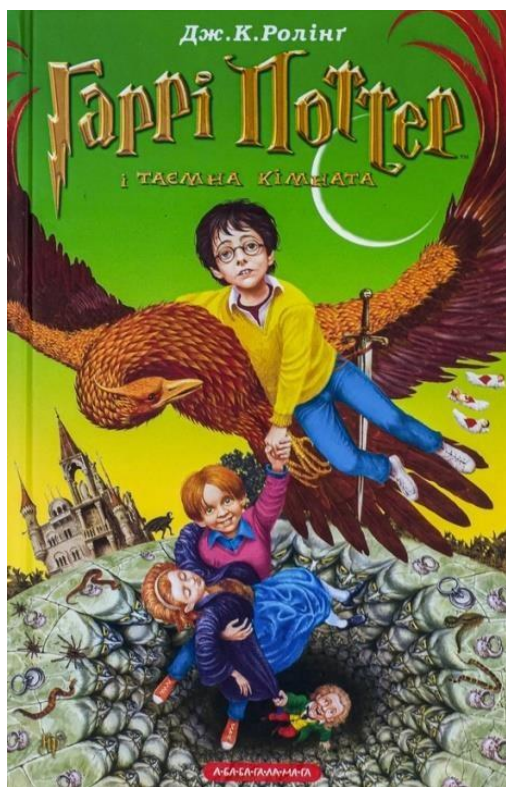

Рисунок 1.1 – Друкована обкладинка

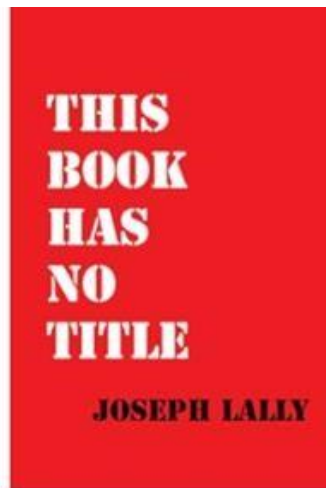

Рисунок 1.2 – Порожня обкладинка художника Девіда Шана

Титульний аркуш може бути друкованим або фотографічним. Елементами книжкового дизайну є також і форзац (збільшені літери в першому рядку глави або розділу книги). Літери можуть бути оточені орнаментом або поєднані з тематичними зображеннями.

Шрифт – ілюстрація, з одного боку, і шрифт, з іншого безпосередньо примикає до найважливішого елементу книжкового дизайну.

Мистецтво шрифту – одна з найважливіших частин графічного мистецтва. Шрифт повинен володіти певними художніми якостями, такими як почуття ритму, пропорції та насиченості. Тому важливо, щоб художнє оформлення книги було надруковано певним шрифтом. Саме вибір гармонійного шрифту і саме його оформлення дарує читачеві справжнє естетичне задоволення і дозволяє насолоджуватися його структурою і пропорціями.

1.2 Аналіз вимог до дизайну об'єкта

Технічна специфікація (ТС) — це основний документ на продукцію, який визначає всі вимоги до продукту. Вона є важливим документом в системі управління виробництвом продукції (послуг) і розробляється на початкових етапах запуску будь-якого продукту (послуги) у виробництво. Правильний підхід до

підготовки таких документів дозволяє уникнути витрат, пов'язаних з непотрібними змінами в продукті, який вже знаходиться в серійному виробництві. Технічні умови готуються зацікавленими сторонами (виробниками, торговельними асоціаціями) і є внутрішніми документами, які часто можуть мати довільний формат (наприклад, СОУ КЗПС 74.9-02568182-003:2016, ДСТУ). Технічні специфікації – це технічні умови, встановлені виробником для конкретного продукту. Фактично, кожен кабель має технічну специфікацію і виготовляється відповідно до неї. Перетин струмопровідної жили, склад і товщина ізоляції визначаються заводом-виробником самостійно. Тому технічні характеристики кабелю ВВГ 2х2,5 мм², виробленого на одному заводі, можуть відрізнятися від технічних характеристик того ж кабелю ВВГ 2х2,5 мм², виробленого на іншому заводі. ДСТУ (Державний стандарт України) – це національний стандарт, який застосовується до всієї продукції, включаючи електричні кабелі. Щоб отримати державну сертифікацію, продукція повинна відповідати вимогам національного стандарту. Хоча можна сказати, що абсолютно всі кабелі виготовляються відповідно до технічних умов, не всі з них сертифіковані ДСТУ (ГОСТ). Тому в продаж надходять тільки кабелі, виготовлені за ТУ, і кабелі з технічними характеристиками, що відповідають ДСТУ (ГОСТ).

ТУ У 27.3-05758730-100:2018 – вказує на відповідність українським та міжнародним технічним умовам та вимогам до кабелю та кабельної провідки:

1. ДСТУ ІЕС 61156-5
2. ДСТУ EN 50288-1
3. ТУ У 27.3-05758730-100:2018
4. ДСТУ ISO/ІЕС 11801
5. ДСТУ EN 50173-1

Формат книжкових видань для дітей повинен відповідати вимогам ДСТУ 4489:2005. Для полегшення розпізнавання та використання такої продукції, існують нормативні документи, які встановлюють певні вимоги. Технічні умови можуть бути узгоджені з основним споживачем майбутнього продукту або з іншими відповідними професійними організаціями за погодженням із цим споживачем чи

за власною ініціативою виробника. В Україні існує система добровільної реєстрації технічних специфікацій, яку здійснюють регіональні центри стандартизації, метрології та сертифікації. Ви можете використовувати макети, створені у форматах Adobe PDF (pdf), Adobe Illustrator (eps, ai), Adobe Photoshop (psd, tiff), Adobe Indesign (indd). Не слід використовувати для створення макетів формати Microsoft Word, Microsoft Excel та Microsoft Power Point. Такі файли вимагають змін макета, в деяких випадках з самого нуля, що забирає багато час і кошти.

Параметри для створення файлів pdf в Adobe:

1. Офсетний та цифровий друк (СМУК та/або Pantone для макета);
2. колірна модель СМУК або Pantone;
3. загальна кольоровість зображення не більше 290%;
4. макет не повинен містити ICC-профіль (це набір даних, що характеризують пристрій введення або виведення кольорів).

Шрифти повинні бути вбудовані в публікацію або у форматі .pdf, або конвертовані в криві. Розмір макету в міліметрах повинен відповідати розміру виробу. Макети поставляються в попередньо обрізаному форматі і включають допуск 2 мм з кожного боку (допуск на обрізку). Критичні та важливі елементи (наприклад, текст, контактні дані) повинні знаходитися на відстані не менше 3 міліметрів від лінії обрізу (мінімальна товщина для друку та полів – 0,2 міліметра) зображено на рисунку 1.3.

Рисунок 1.3 – Технічна специфікація

Загальні вимоги

Растрове зображення в кольоровій моделі СМҮК з роздільною здатністю 300 dpi. Мінімальна товщина елемента – 0,2 мм для повної видимості при друку.

Ім'я файлу латиницею.

Типові помилки:

1. Використання колірної моделі RGB замість СМҮК або Pantone;
2. низька якість зображення;
3. використання растрових зображень замість необхідних векторних;
4. відсутність допуску («нависання»);
5. тонкі чорні елементи з використанням чотирьох кольорів. Для високоякісного друку зображення в макеті слід використовувати роздільну здатність 300 dpi. Наприклад, якщо додати до макета фотографію з потрібною роздільною здатністю, а потім збільшити її, роздільна здатність зменшиться пропорційно масштабу. Низька роздільна здатність призведе до розмитих, нечітких, зашумлених або неповних фотографій на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Роздільна здатність

У поліграфії використовуються дві колірні моделі: CMYK і Pantone. Звичайні повнокольорові аркушеві продукти, такі як листівки, брошури, листівки та каталоги, друкуються в режимі CMYK. На кожен друковану сторінку по черзі наносяться 4 кольорові шари, які поєднуються для створення повнокольорового зображення. Повнокольорові фото та ілюстрації друкуються лише у форматі CMYK. Чорно-білі зображення можна конвертувати у відтінки сірого. Це необхідно лише для продуктів, надрукованих у монохромному режимі. Pantone було створено для класифікації відтінків кольорів, щоб зробити друк вашої продукції більш передбачуваним за різних умов, на різних друкарських машинах і поліграфічному обладнанні. Більшість відтінків Pantone неможливо відтворити в CMYK. Фарби Pantone використовують для друку конвертів, бланків, візиток, самоклеючих бланків, подарункової продукції. Це також єдині чорнила, які можна використовувати для трафаретного та тампонного друку. Інші кольорові моделі, особливо RGB, не підходять для друку; RGB має широкий тональний діапазон деякі з яких неможливо відтворити в CMYK. Наприклад, якщо зображення перетворити з RGB на CMYK, яскраво-зелений стане тьмяно-сірим рисунку 1.5.

Рисунок 1.5 – CMYK, RGB, Pantone 7479

4+4, 4+0, 2+0, 1+1 і т.д. вказують на кількість кольорів на лицьовій і зворотній стороні виробу на рисунку 1.6

Рисунок 1.6 – Фарбовість макета

Для якісного друку чорних об'єктів існує два варіанти налаштувань СМУК:

1. Дрібні шрифти, лінії та інші елементи (наприклад, частина логотипу) повинні мати кольорну композицію С 0/М 0/У 0/К 100. Це забезпечує чіткість друку при поєднанні шарів фарби. Також рекомендується задавати сірі об'єкти тільки чорним чорнилом, щоб уникнути небажаних зелених, блакитних або рожевих тонів. При створенні макета в Adobe Photoshop рекомендується призначити шару, що містить чорні елементи, властивість Multiply.
2. Для отримання красивого, насиченого чорного кольору на плашках (залівках) слід використовувати композицію С 60/М 40/У 40/К 100, яка називається Compound Black або Deep Black; чиста чорна фарба в СМУК сама по собі не має достатньої щільності та інтенсивності, тому до композиції С 60/М 40/У 40/К 100 слід додавати інші фарби. Інші наповнювачі можуть мати непередбачувані ефекти під час друку,

змінюючи чорний колір на коричневий, болотний або інші кольори на рисунку 1.7

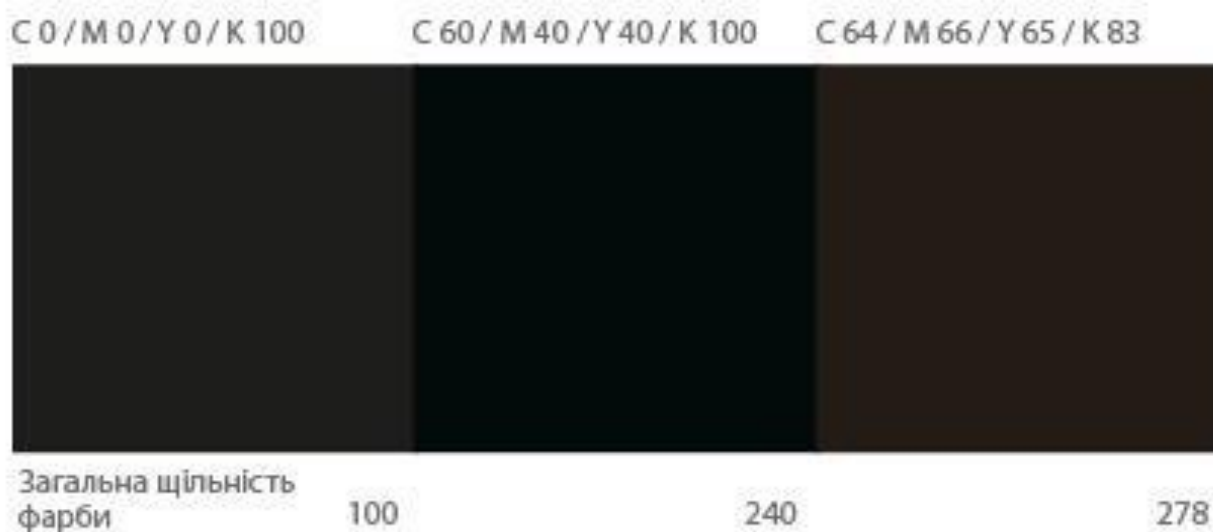

Рисунок 1.7 – Чорний колір

У виробництві книг використовують різні матеріали. Довговічність книг як носіїв інформації залежить головним чином від паперу, який є основним носієм інформації. Папір — це багатокомпонентна система, що складається з целюлозних волокон, наповнювачів, клеїв і барвників. Знаючи деякі властивості паперу та фарб, можна оцінити термін зберігання надрукованих книг. Друкарський папір № 1 виробляється на машинно розгладженому папері (для звичайних книг), каландрованому папері (для видань, що містять лінійні малюнки та напівтонові ілюстрації) та висококаландрованому папері (для напівтонних ілюстрацій). Багатоколірні публікації можна друкувати в кращій якості на офсетному папері № 1. Різні види газетного паперу використовуються для друку газет, брошур для масового ринку, недільних газетних додатків та іншої друкованої продукції. Дизайнерський папір (наприклад, кольоровий, мармуровий, тканинний, текстурований) в основному використовується для виробництва стильної фірмової продукції, такої як візитки, листівки, бланки, папки та інші друковані матеріали. Офсетний папір найчастіше використовується для друку книг.

У поліграфічній галузі термін «друк» означає тип технічного процесу або метод виробництва друкованої продукції. Друкарський процес — організована

сукупність технічних операцій, що виконуються за допомогою технічних засобів для виготовлення друкованої продукції. Суть процесу полягає у формуванні зображення з шару чорнила за вихідною формою, перенесенні зображення на поверхню, що запечатується, і в подальшій обробці отриманого друкованого матеріалу відповідно до вимог замовника. Залежно від положення друкованих елементів на друкованій формі розрізняють три основних види друку: високий друк (різновид флексодруку), літографія (офсетний друк) і глибокий друк. Ці типи друку називаються базовими або класичними і включають багато процесів друку. В основу їх класифікації покладено принцип забезпечення надійності процесу друку. Види друку характеризуються розташуванням друкарських і інтервалних елементів на друкованій формі. Окрім класичних друкарських процесів, використовуються також спеціальні друкарські процеси, такі як трафаретний друк, струменевий друк, цифровий друк, тамподрук, літографія, термографічний восковий друк тощо. У високому друку символи та зображення переносяться з форми на друкований матеріал у просторово розподіленому вигляді з елементами, увігнутість яких змінюється залежно від області. Папір для форзацу призначений для виготовлення форзацу, який об'єднує блоки книг в палітурку.

Папір для форзаців має високу механічну міцність при згинах і розривах, особливо в поперечному напрямку листа, де напрямок волокон перпендикулярний кореню блоку. Це важливо для забезпечення якісного художнього оформлення та тривалості книги. Папір для палітурки повинен мати щільність не менше 90 г/м² і ступінь проклейки 1 мм. Вищі значення цих показників ускладнюють фальцювання паперу і спричиняють скручування через погіршення адгезійної міцності клею. Пористий папір з низькою адгезійною міцністю сильно намокає під час склеювання, що є небажаним. Обкладинковий папір повинен менше деформуватися і добре скручуватися при нанесенні клею. Якщо щільність підкладкового паперу нерівномірна, він може деформуватися, скручуватися, зморщуватися і викликати утворення бульбашок. Існує два сорти підкладкового паперу: сорт А для недрукованого підкладкового паперу і сорт О для офсетного багатоколірного

підкладкового паперу; папір сорту О повинен бути добре сумісний з друкарськими фарбами і мати тверду поверхню; папір повинен важити не менше 80 г на м² до 320 аркушів і не менше 120 г – понад 320 аркушів. Дизайнерський картон використовується для створення м'яких обкладинок для книг і журналів, високоякісної презентаційної упаковки, каталогів, брошур, книг-ілюстрацій і бланків. Картон крейдований «LEN» — щільний папір з трьома шарами крейдованого покриття на поверхні та одним шаром матового покриття на зворотному боці. Білизна лицьового боку: 87,5% (200-240 г/м²), 85,5% (260-400 г/м²); зворотного боку: 83% (200-240 г/м²), 85% (260-400 г/м²), глянець 60% використовується для художніх видань. Палітурка картону відповідає за зовнішній вигляд книги і якість її обкладинки.

Хороший палітурний картон повинен мати такі параметри:

- Висока міцність;
- стійкість до вигинів;
- високе поглинання; □ легкість різання.

Паралоновий картон є оптимальним вибором для використання на всіх типах високошвидкісних офсетних друкарських машин. Діапазон щільності 500 – 950 г/м². Палітурний картон повинен мати гладку і рівну поверхню без складок, зморшок і плям. Краї картону не допускаються відшаровуватися. Вміст вологи в картонній коробці має становити $8 \pm 2\%$, але не більше 12%, оскільки надмірна вологість призведе до деформації картону і кришки палітурки. Палітурний картон, окрім картону для пресування та кольорового картону, не можна проклеювати, оскільки він погано зчіплюється з поверхнею палітурного матеріалу.

Палітурні матеріали для виготовлення книг поділяються на групи за призначенням:

1. Покривні матеріали;
2. оздоблювальні матеріали;
3. плівкові матеріали;

4. матеріали для скріплення та зміцнення книг;
5. клеї.

Ледерин – це бавовняна тканина з нітроцелюлозним покриттям на поверхні, за зовнішнім виглядом і водонепроникністю схожа на натуральну шкіру (міцукал) Ледерин випускається в трьох класах (А, В і С). Матеріал характеризується високою міцністю і стійкістю до вигину і термостійкістю, а також гарним зовнішнім виглядом. Однак матеріал досить твердий, швидко псується (зношується) і коштує дорого. Книги в шкіряній палітурці часто злипаються при зберіганні.

Палітурка — це матеріал на основі бавовни з крохмально-каоліновим покриттям з одного або обох боків.

Коленкор – це матеріал, який складається з бавовняної тканини, що покрита з одного або обох боків шаром крохмально-каолінового покриття.

Його виробляють чотирьох марок:

1. КОК використовується для палітурки і має підкладкове покриття з обох боків;
2. КОФ використовується для фальцювання та корінця і має двостороннє покриття;
3. КМК (сучасний) використовується для палітурки, має з обох боків підкладкове покриття та нітроцелюлозний лак з лицьового боку;
4. марка КВК, для палітурки, тільки тильна сторона тканини має підкладкове покриття, лицьова – нітроцелюлозний лак;

Коленкор має погану міцність на вигин і тріскається при багаторазовому згинанні книги. Він також недостатньо водонепроникний, тому клей може просочуватися на лицьову сторону палітурки і псувати зовнішній вигляд книги. Можна використовувати друк чорнилом і тиснення фольгою. Шкірозамінник – це груба бавовняна тканина з нітроцелюлозним покриттям на лицьовому боці, з

рельєфним малюнком, що нагадує шкіру. Сучасні тканинні матеріали без покриття широко використовуються для книжкового друку.

Імперіал, Арізна, Невада, Савана – основа цих покриттів – 100% в'язкість. Ці матеріали використовуються для палітурки, включаючи трафаретний друк, тиснення фольгою та офсетний друк. Палітурний матеріал на паперовій основі набагато дешевший, ніж палітурна тканина, має кращий зовнішній вигляд і краще прилягає до палітурної кришки. Паперовий ледерин – це матеріал з нітрополіамідним покриттям (покриття наноситься на папір, а не на тканину). Він набагато дешевше натурального ледеріна (приблизно в 5 разів), але за якістю не поступається. Він має гарний блиск і менше згинається під дією клею, але має меншу міцність на розрив, знос і розрив, ніж натуральне червоне дерево. Замість натурального червоного дерева можна використовувати матеріали з латексним покриттям. Вони мають більш високу міцність на розтяг, ніж матеріали з нітрополіамідним покриттям. Бумвініл – це паперова основа з покриттям з ПВХ. Він має високу міцність на розрив і витримує 800 циклів подвійного згинання. Бумвініл буває марки А і марки В:

1. Марка А – це м'який, тонкий матеріал, який використовується у виробництві цілісних і складних палітурок;
2. Марка В – твердіший, важчий матеріал, використовується для палітурки.

Букрам – поширений сполучний матеріал, виготовлений на основі паперу з вініловим покриттям. Ідеально підходить для створення картотек, папок, щотижневих журналів, виготовлення книг, подарункових коробок, канцелярського приладдя, дорогих публікацій, каталогів і банківських книжкових рамок. Крім того, у сучасному виробництві книг часто використовуються інші види паперу. Крейдований, спанлейд, Prestige, Tevin, Papvine, Varacron і Bizklon. Покриття на основі нетканих матеріалів виготовляють із синтетичних (нейлон, Lavusan) і штучних волокон (віскоза), з'єднаних латексом або іншими синтетичними клеями. Вони міцніші, ніж матеріали на паперовій основі, але значно менш міцні, ніж текстильні матеріали. Неткані матеріали корисні для палітурки та брошурування

книг, легко приклеюються до картону, не деформуються і не скручуються при намоканні у воді. Основними матеріалами цієї групи є Netcor, Syntonite, Scan Vinyl, Laminate і Marenite. Матеріал покриття без підкладки: пластикова плівка товщиною 0,2 – 0,45 мм, що складається в основному з полівінілхлоридних полімерів, барвників і пластифікаторів. Доступні різні кольори, рівні гладкості та прозорості. Шкіра з плівковим покриттям стійка до стирання, водонепроникна і легко піддається тисненню. Покривні матеріали на основі шкіри здебільшого використовуються для дорогих подарунків та авторських принтів. В основному використовуються натуральні шкіри, такі як опіум, замша і сідельна. Шкіри, виготовлені з цих матеріалів, мають чудовий зовнішній вигляд і гладку або оксамитову (злегка ворсисту) поверхню. Ці матеріали придатні для тиснення, а при правильному зберіганні мають високу гнучкість і довговічність.

Одним з найпоширеніших оздоблювальних матеріалів для палітур є палітурна фольга на рисунку 1.8. Це багат шаровий матеріал на основі паперу або лавсану, який використовується для нанесення яскравих кольорових або металевих зображень на поверхню книг. Зазвичай палітурні плівки складаються з трьох-п'яти шарів і можуть бути кольоровими, бронзовими, ювілейними або голографічними, залежно від призначення.

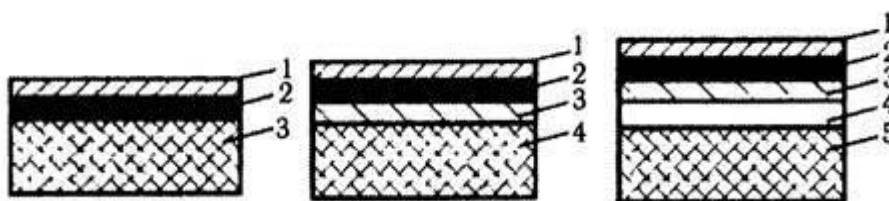

Рисунок 1.8 – Види палітурної фольги: а – кольорова: 1 – шар фарби; 2 – восковий шар; 3 – основа; б – бронзова: 1 – лаковий шар; 2 – шар бронзової пудри; 3 – восковий шар; 4 – основа; в – фольга «Ювілейна»: 1 – лаковий шар; 2 – шар алюмінію; 3 – фільтрувальний шар; 4 – восковий шар; 5 – основа.

Палітурні плівки бувають різних кольорів і відтінків, з матовим або глянцеvim покриттям. Основа – калька або плівка Lavusan. Основа має бути міцною та гнучкою. Основа Lavusan є більш якісною, щоб забезпечити довговічність і стабільність покриття. Марля, нитки, каптал і корінець використовуються для скріплення окремих елементів у книжкові блоки. Поліграфічна марля – це рідка бавовняна тканина полотняного переплетення, добре проклеєна.

Існує два класи залежно від застосування:

1. Марка NS використовується для зшивання ниткою на швейній машині.

Для надання їй більшої міцності використовується аплікаційний сліп, просочений крохмальним клеєм або клеєм на основі Na-КМЦ;

2. Марка ВО використовується для приклеювання до вивороту на розпошивальних машинах і є менш жорсткою. Щоб економити бавовняні волокна використовують тоншу марлю або неткані матеріали. Марля сама по собі дуже тендітна, але може значно підвищити міцність матеріалу, що склеюється.

Каптал має ширину 13 – 15 см завширшки, з бортиком товщиною 1,5 – 2 мм завтовшки на рисунку 1.9.

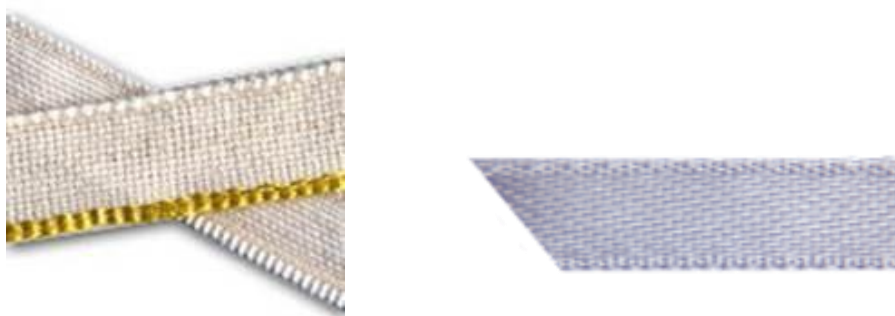

Рисунок 1.9 – Каптал та ляссе

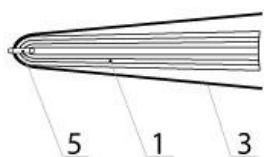
Каптал є кольоровими шовковими, напівшовковими або бавовняними нитками і використовують для видань обсягом від 10 сторінок. Корінець книги

проклеєний з обох сторін, щоб збільшити міцність і покращити зовнішній вигляд. Каптал також захищає книгу від потрапляння пилю між корінцем і книжковим блоком. Титульні смуги повинні бути щільно простьобаними, гладкими, не зігнутими і не мати потертих порізів. Колір титульної стрічки повинен відповідати кольоровій гамі палітурного матеріалу обкладинки, аркушевого паперу та стрічки для закладок. Стрічка доступна довжиною 100 м, намотана на втулки або в мотках ручної роботи. Бавовняна нитка, що використовується для зшивання книжкових блоків, складається з шести тонких кручених стьобаних ниток. Цією ниткою легко працювати, вона не ріже папір під час шиття і практично не скручується. Синтетичні нитки, виготовлені з поліамідних полімерів, набагато тонші за бавовняні, але вдвічі міцніші і зменшують витрату на 20 – 25%. Книжкові блоки, зшиті нейлоною ниткою, мають менші дірки, тонший корінець, нитки не перетираються, і нитка рідко рветься під час шиття. Однак синтетичні нитки дорогі і дещо непридатні для ручного шиття. Вони слизькі, можуть порізати папір, заплутатися в вузликах і розтягнутися. Використання нейлонових ниток на швейних машинах вимагає більш тонкої голки та гачка, оскільки клей може легко проходити крізь великі отвори в зошиті. Синтетичні та бавовняні нитки можна використовувати одночасно. Термонитка – це віскозна шовкова нитка, яка покрита поліпропіленом. Поліпропілен тане при нагріванні, що дозволяє приклеїти нитку до паперу. Палітурний дріт – це сталевий дріт, який використовується для палітурки брошур, журналів, побутової техніки, книг тощо. Дріт повинен бути міцним і гнучким. Щоб покращити зовнішній вигляд та запобігти корозії, його тонко покривають цинком, міддю, оловом або лаком. Використання цього матеріалу значно збільшує товщину книжкового блоку, а зовнішній вигляд видання гірший, ніж у видань, переплетених ниткою. Якість, міцність, довговічність і зовнішній вигляд книжкового видання в значній мірі залежать від якості використаного клею. Для друку книг використовуються різні типи клеїв, які мають швидку швидкість затвердіння, високу адгезію, гнучкість плівки, водостійкість і світлостійкість. Крім того, клей повинен бути нетоксичним, не забруднювати навколишнє середовище і мати високу стійкість до зовнішніх впливів.

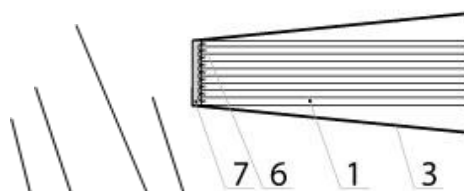
У книгодрукуванні використовують такі види клеїв:

1. Водно дисперсійні;
2. латексний, ПВА та інші;
3. клеї рослинного походження;
4. крохмальний, декстриновий;
5. клеї тваринного походження – кістковий, казеїновий;
6. синтетичні клеї.

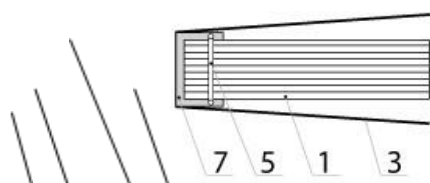
Дротяне скріплення не використовується для палітурки. Ниткове скріплення використовується для зшивання виділень (або рідше вкладок) у палітурні блоки, які прошиваються ниткорізальною машиною або автоматичною швейною машиною так само, як і дротяне скріплення. Якщо використовується ниткорізальна або автоматична швейна машина з подальшою обробкою, то нотатка вшивається без марлі. Останній метод використовується для створення книжкових видань, які мають довгий термін служби на рисунку 1.10. Сідельне зшивання використовується для брошур і журналів. Блоки можуть мати вкладки або дверні фальці, а зшивання виконується одним з двох способів.

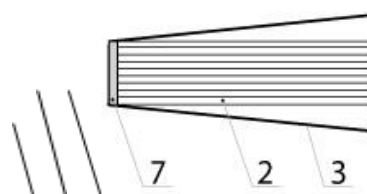
шиття дротом ушивкою (в накид)

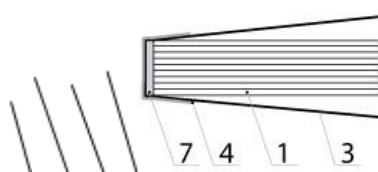
шиття нитками

шиття дротом вшиттям

клеєве безшовне скріплення

клеєве безшовне скріплення з кантуванням

Рисунок 1.10 – Основні способи скріплення зошитів в книжковий блок:

- 1 – зошити; 2 – аркуші; 3 – обкладинка; 4 – кант; 5 – дріт (скоба); 6 – нитки;
7 – шар клею

Під час затягування скоба проходить через корінець обкладинки і вигинається у внутрішній блокнот. Зошит і обкладинка одночасно скріплені один з одним. Скоби проходять через всі сторінки дуги і згинаються на останній сторінці блоку. Перед скріпленням корінець обкладинки обрізається і зміцнюється паперовою смужкою. CBS (безклеєве скріплення) є універсальним способом скріплення, оскільки широко використовується у виробництві книг і журналів. Скріплення відбувається на лінії, де обробляється корінець (це також може здійснюватися на окремому обладнанні) і безпосередньо скріплюється книга.

Види палітурки розрізняють за такими прийомами попередньої обробки – обрізка корінцевих згинів – обрізка крайових згинів – часткове руйнування корінцевих згинів книги – згинання корінця (шорсткість аркуша для полегшення склеювання) або фрезерування перед склеюванням. Якщо книжковий блок складається з аркушів, а не зошитів (без згинів), згинати корінець не обов'язково. Техніка гарячого зшивання використовується у виробництві книг і брошур і схожа на ниткове скріплення. Нитка подається в швейну секцію, в книзі робиться отвір і нитка розплавляється. Зшитий блок обтягується нетканим матеріалом для більшої міцності. Таке комбіноване скріплення поєднує в собі переваги зшивання ниткою з додатковим скріпленням з корінцем для додання міцності конструкції. Цей варіант використовується для зшивання міцних конструкцій і подарункових книжкових блоків.

Книги складаються з блоку аркушів, які скріплені корінцем і розміщені в обкладинці або палітурній кришці. Виготовлення книг у палітурних кришках є

найбільш складним процесом, який включає брошурування, палітурні операції і обробку.

Схема на рисунку 1.11 відображає загальну структуру післядрукарських операцій, але не показує послідовність їх проведення. У випадку кожної окремої групи видань технологічний процес післядрукарської обробки відбувається безперервно, але склад і послідовність етапів можуть відрізнятись.

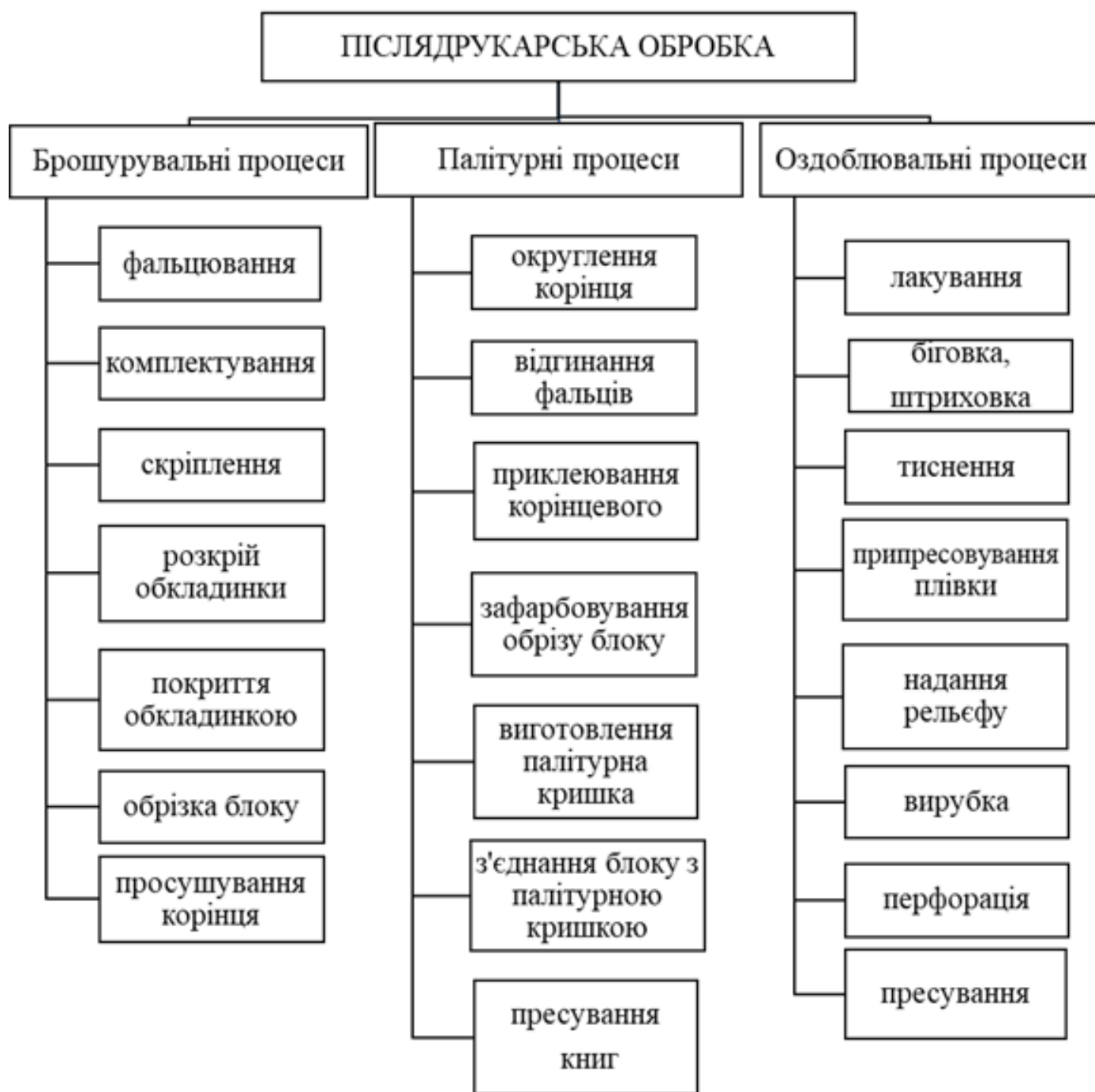

Рисунок 1.11 – Склад післядрукарських операцій

Післядрукарська підготовка — завершальний етап видання, який визначає остаточний вигляд друкованого матеріалу.

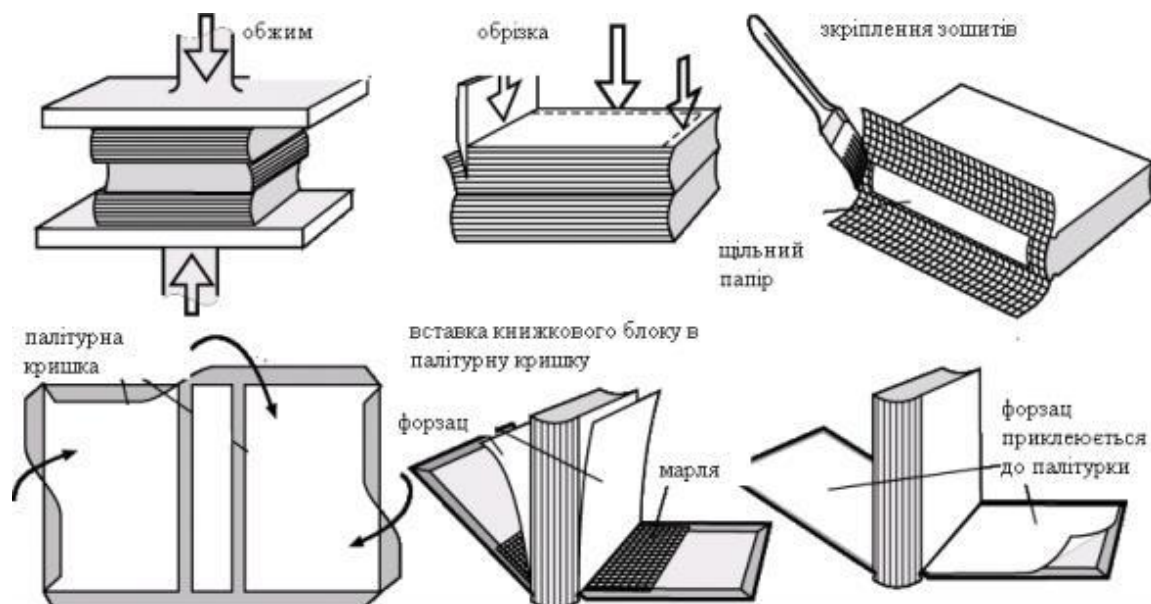

Рисунок 1.12 – Схема післядрукарської обробки книжки

Основні принципи класифікації продукції

Продукція друкарні користується попитом у багатьох сферах, таких як економіка, технології, культура, освіта, реклама тощо. Поліграфічна промисловість характеризується випуском найрізноманітнішої поліграфічної продукції (книг, газет, журналів, посібників, реклами, упаковки тощо), сфера застосування якої постійно розширюється. Основне завдання видавництва це підготовка видань і розповсюдження їх по світу.

У виробництві друкованої продукції використовується листовий (аркушевий) та рулонний папір. Формати (розміри) паперу та відповідні їм формати друкованих видань визначаються ДСТУ, який встановлює сім основних та 11 додаткових форматів. Основними форматами аркушевого друкарського паперу є 60x84; 60x90; 70x90; 70x90; 75x90; 70x100; 70x108; 84x108 см; інші розміри паперу: 59,4x84; 60x70; 60x100; 60x108; 61x86; 70x75; 70x84; 80x100; 84x90; 84x100; 99x100 см. ширина рулонного паперу для друку 42 см, 60 см, 60 см, 70 см, 75 см, 84 см, 90 см, 108 см, 120 см і 168 см. Основні формати паперу використовуються для всіх книжкових і журнальних видань як на листових, так і на рулонних друкарських

машинах. Додаткові формати паперу використовуються на аркушевих друкарських машинах, здебільшого для виконання невеликих замовлень і дизайнерських специфікацій. Папір для підкладки випускається в аркушах і рулонах і має формат, подібний до формату паперу для друку. Розміри аркушів підкладкового паперу 60x84; 60x92; 70x108; 84x108 см; ширина рулонів підкладкового паперу: 60 см, 70 см, 84 см, 92 см; розміри аркушів обкладинки: 64x84; 60x94; 60x107; 70x97; 70x110; 74x84; 74 x92; 75x110; 84x110 см., рулони паперу доступні в наступних розмірах: 60, 62, 70, 75, 84, 93 см.. Книги та періодичні видання, отримані шляхом фальцювання сторінок, що перевищують зазначені розміри в кілька разів (2х, 3х, 4х), мають свій формат. Такий формат позначається відповідною цифрою. Наприклад, формат друкованого видання 60 x 90 1/16 наступний. Стандартний папір, на якому надруковано це видання, має ширину 60 см, довжину 90 см і 1/16 книжкової сторінки, тобто перед розрізанням цей папір складається втричі, щоб вийшло 16 сторінок, заповнених текстом та ілюстраціями. З цієї причини розмір друкованого матеріалу зазвичай позначається тризначним числом, з першими двома цифрами x і третьою цифрою, з'єднаними скісною рисою (/). У форматі, про який йде мова (60x90 1/16), 60x90 означає розмір стандартного аркуша паперу в сантиметрах, а коса риска 16 означає частину цього аркуша, тобто одну сторінку видання. Саме видавець приймає рішення про формат майбутніх творів. Однак це рішення видавець повинен узгодити з поліграфічним підприємством, яке друкує твір. Поняття і визначення «формат видання» необхідне для встановлення певної стандартної системи класифікації видань, оцінки технічних процесів їх проектування і виробництва, врахування поліграфічної продукції, оцінки можливостей обладнання, яке проектується, і розрахунку потреби в матеріалах для виготовлення видання. Вибір формату видання залежить від характеру матеріалу (текстового чи ілюстративного), який буде вміщено у виданні, цільового призначення видання, особливостей верстки та умов використання. Формат видання має великий вплив на художню красу видання, його технологічність у додрукарських і друкарських процесах, а також принципово впливає на ефективність роботи обладнання.

На вибір формату впливають ряд чинників, які слід враховувати, а саме:

1. Тип видання;
2. номер тому видання;
3. адреса читача;
4. тип паперу, на якому надруковано видання;
5. потужність поліграфічного підприємства;
6. вимоги національних стандартів. В Україні діють три галузеві стандарти, які регламентують формат вітчизняних видань: ДСТУ 29.1-97 (журнали), ДСТУ 29.5-2001 (книжкові видання) та ДСТУ 29.3-2000 (газети).

2 РЕТРОСПЕКТИВА ТЕМИ

2.1 Історичний огляд ретроспективи дизайну об'єктів обраного напрямку (минулих і сучасних)

Книжкова ілюстрація, має давню історію, відображену в різних стилях, техніках і напрямках. З давніх часів ілюстрації мали практичне призначення. Вони допомагали передавати знання, релігійні міфи та історії у вигляді рукописів. Перші приклади книжкових ілюстрацій зустрічаються в середньовічних манускриптах. Часто це були гравюри, виготовлені за рукописами. Оскільки більшість населення в той час була неписьменною, ілюстрації були основним засобом передачі інформації та знань.

В епоху Відродження (14 – 17 століття) книжкові ілюстрації стали більш реалістичними з розвитком перспективи та штрихування. У цей період ілюстрації стали більш витонченими та деталізованими. З появою книгодрукування ілюстрації набувають все більшого значення: перші ілюстровані книги з'являються у 18 столітті, а видання з кольоровими ілюстраціями – у 19 столітті. У цей період ілюстрація стала самостійним видом мистецтва, незалежним від тексту книги на рисунку 2.4 та 2.5.

Найдавнішими візуальними проявами творчості, що збереглися до наших днів, є артефакти епохи палеоліту (близько 40 000 років до н.е.) та настінні розписи в печерах мисливських поселень кочівників. Скульптури тварин і людей, вирізані з кісток оленів і мамонтів, були знайдені на території сучасної, Центральної Азії та Центральної Європи на рисунку 2.6. Вважається, що вони мали шаманське або магічне призначення як частина ритуалів успішного полювання. Наприклад, тварин зображували пораненими, щоб вони були більш вразливими в реальному житті. Корінні народи з культурами, яким понад 10 000 років, від Північної та Південної Америки до Європи, Монголії, Індонезії та Австралії, практикують мистецтво ілюстрації по всьому світу.

У ранніх цивілізаціях до створення зображень і текстів були залучені ремісники та писарі. Ілюстрації часто супроводжували літературу і знаходили на монументальних спорудах. Сюжети охоплювали широке коло тем, включаючи мемуари про військові досягнення, ділові документи, релігійні та похоронні церемонії, царське життя, моральні питання, магичні практики, право, науку та вірування у вищу силу. Важливим елементом культури цього періоду була «Книга мертвих» – збірка ілюстрованих релігійних текстів, які вважалися своєрідною «інструкцією», необхідною для переходу певних душ до потойбічного світу. Художні мініатюри єгипетської «Книга мертвих» вважаються найдавнішими зразками книжкової ілюстрації. Символізм, масштаб і композиція стародавнього мистецтва дають основу для розуміння минулих культур.

У середні віки західна культура та мистецтво продовжували існувати майже виключно в рамках християнської традиції. Монастир став центром культурного та інтелектуального життя. Історики оцінюють середньовічну християнську культуру Ірландії за деякими яскравими прикладами з решти книг, такими як «Книга Дарроу», «Євангеліє Ліндесфарна» на рисунку 2.7 та «Книга Келлів». У 800 році н.е. за допомогою Карла Великого сформувалося новий напрямок в мистецтві – «Каролінгське мистецтво», яскравим прикладом якого є Євангеліє від Годескалка. Починаючи з 1200-х років твори мистецтва (молитовники, фрески) замовлялися не тільки Церквою, а й урядом, купецтвом і аристократією. Одним з перших прикладів нової хвилі культури є ілюстрована «Біблія хрестоносців» (Біблія Моргана) на рисунку 2.1 вона була створена в 1240 році на півночі Франції. У ньому представлені бойові сцени, детально зображені рани та реалізм (Показані певні види зброї, шпори, обладунки тощо).

Розвиток торгівлі та заснування міст в античності сприяли популяризації мистецтва. Вони були присвячені міфологічним персонажам, правлячим родам, військовим і політичним лідерам, народним героям. На ритуальних посудинах часто зображували важливі події та свята, а також уривки з літературних і релігійних текстів. Основними видами мистецтва цього періоду були рукописи, панно, фрески

та мозаїки на рисунку 2.2 та 2.3. Римська архітектура також зберегла ілюстрації у вигляді різьблення по каменю, що є важливою особливістю цього архітектурного стилю.

Рисунок 2.1 – «Біблія хрестоносців»

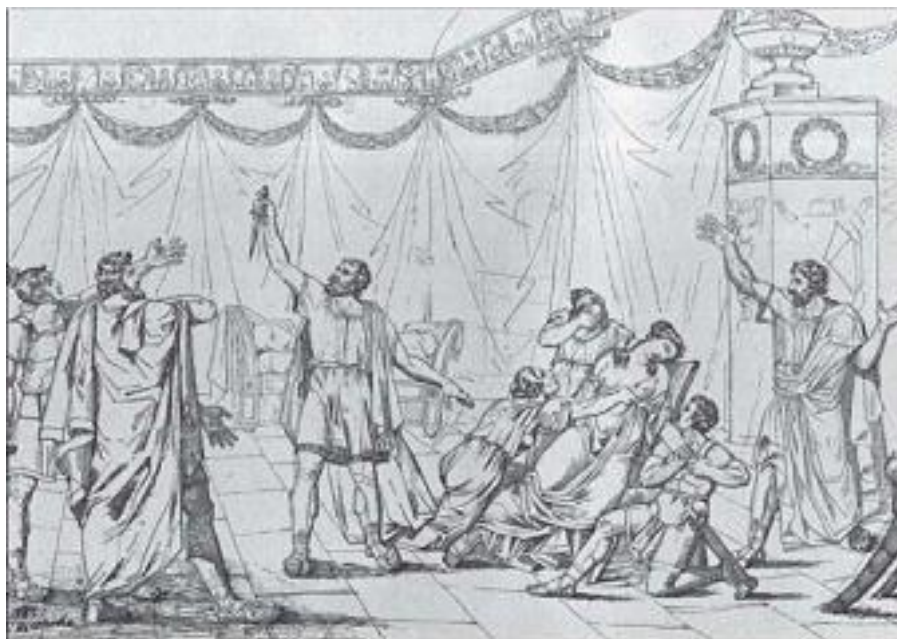

Рисунок 2.2 – Книжкова ілюстрація епохи Античності

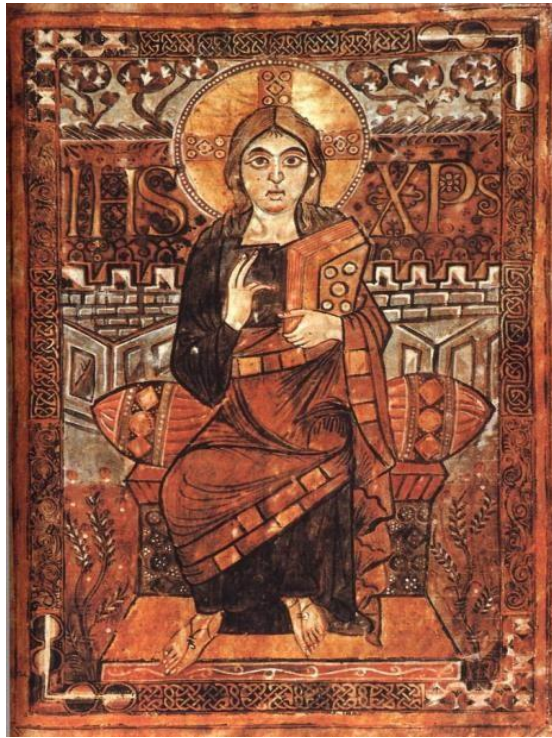

Рисунок 2.7 – Євангеліє Годескалька ілюстрація

2.2 Огляд досягнень відомих художників-графіків і дизайнерів, що працювали над подібною темою

Сьогодні художник вже прагне не тільки проілюструвати книгу, а й створити візуальну ілюзію об'ємності – вийти за межі сторінкової площинності образів з їх умовними об'ємами. Кардинально змінюється процес сприйняття інформаційного продукту, що призводить до зміни типу мислення та інтерпретацій який тепер ґрунтується не просто на видовищності, а на причетності глядача до якості сприйняття ним інформації, до діалогу, співучасті, співавторстві.

Останніми роками комп'ютерна графіка набула значного поширення в Україні, а сам комп'ютер став таким же звичним інструментом для художників, як перо, олівець і пензель. Використання інноваційних технологій у виробництві ілюстрацій можна побачити в техніках, які поєднують оригінальні матеріали зі стандартизованими комп'ютерними процесами, а також у методах виробництва ілюстрацій, таких як імітація ручних технік і текстур. Для малювання ілюстрацій

використовується відповідне обладнання, таке як графічні редактори та графічні планшети. Такі малюнки вирізняються яскравістю та насиченістю кольорів, але при цьому втрачається індивідуальність художника і робота може виглядати ідентично до робіт інших митців. З цієї причини більшість художників сьогодні поєднують комп'ютерну графіку з класичними техніками ілюстрації. Тривимірна графіка також стає все більш популярною. Тривимірні зображення на площині відрізняються від двовимірних тим, що на площині будується геометрична проекція тривимірної моделі сцени. Пакет програм для 3-D візуалізації (Autodesk 3ds Max, Autodesk Maya, Rhinoceros 3D, Houdini, Modo). Відомим українським ілюстратором який використовує у своїх роботах тривимірну графіку є Арсен Джанікян.

Рисунок 2.7 – Ілюстрація Арсена Джанікяна

У друкованих виданнях візуалізація межує з видовищністю, яка активізується із залученням людини. Такий тип формату видання має назву – альтернативний. Його мета – перехід до просторового середовища, в якому книга трансформується в інсталяцію. Книжкові інсталяції – це просторові художні виставки матеріальних та інформаційних об'єктів. Зміст твору втілюється в просторовій ілюстрації, яка активно розгортається в навколишнє середовище, подібно до розгорнутої сценічної конструкції. Ілюстрація передбачає трансформацію в реальний об'єкт з текстурами і тінями. Основним ефектом є створення відчуття ілюзії та містичного досвіду через потрапляння у казковий простір. Аналіз графічного оформлення видань показує, що основою для створення об'ємно-просторової структури книги є рівень змісту та основні візуальні рішення літературного твору. Основними принципами сучасного книжкового дизайну є: візуальність, анімація, інтерактивність та віртуальність.

Рисунок 2.8 – Ілюстрація Арсена Джанікіяна

Щодо змісту таких видань, то нинішні пропозиції здебільшого обмежуються дитячими оповіданнями та віршами для дітей молодшого віку. На початку 21 століття три компанії в Україні – А-БА-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, Glowberry Books та

«Видавництво Старого Лева» – випустили інтерактивну версію дитячої книжки «Сонечко і рейд-дракони», яка вже через тиждень після виходу увійшла до п'ятірки найбільш завантажуваних анімаційних додатків для iPad усіх часів. 5 найбільш завантажуваних анімаційних додатків для iPad усіх часів. Наступним проектом стала «Книга – їжа», видана у 2011 році і перша інтерактивна електронна книга, видана в Україні; третім проектом стала інтерактивна книга, створена спеціально для RocketBook A 10. «Мама, поспішай додому». Окрім вищезгаданих, у репертуарі видавництва наразі є ще сім книжок, серед яких «Учивукка», «Кишенькові речі», «Історія маленького будиночка» та «Заходьте в гості». У 2011 році вийшла інтерактивна книжка-картинка «Забавлянки» – електронна версія маленької картонної книжки-картинки для iPad. Інтерактивна версія розширила можливості для самостійного читання та розваг. Текст з аудіосупроводом, начитаний головним редактором видавництва Мар'яною Савкою, вразив видавництво «А-БА-БА-ГАЛА-МА-ГА» своєю інтерактивною книжкою «Хоробрі», яка стала взірцем для розробки інтерфейсів для читання книжок на RocketBook IQ 701. «Маленький літак» (2011) та «Вовченя пливло до моря».

А 19 грудня 2012 року, у День Святого Миколая, відбулася світова презентація «Снігової королеви» Андерсена, гордості видавництва Івана Марковича. АБА-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА «Снігова королева» очолила AppStore України за кілька днів після релізу, а також посіла хороші позиції в американському AppStore. Це не дивно, адже видання в електронному форматі перетворилося з просто чудової книги на справжнє диво. «Снігова королева», проілюстрована Якко, розширила межі інтерактивності, встановлені попередніми виданнями. Ви можете зазирнути в очі Снігової Королеви, розчесати волосся Кая, викликати сніг, доторкнувшись або видихнувши на iPad зверху, побачити своє відображення у викривленому дзеркалі злого троля, роздмухати полум'я каміна (в буквальному сенсі) і намалювати малюнки на вікнах розпеченими монетами. У книжці є сім ігор – розмальовки (з п'ятьма різними режимами малювання), пазли (три рівні складності), пошук

предметів та імітація мелодій. Ви можете читати або слухати гарний жіночий голос, що імітує голоси персонажів казок. Підсвічування слів допомагає покращити розуміння прочитаного. Остання сторінка створює вражаючу різдвяну атмосферу: чути звуки різдвяного свята, коли сніг гойдається і кружляє, а у вікнах собору світяться ілюмінації. Видання доступне двома мовами – українською та англійською.

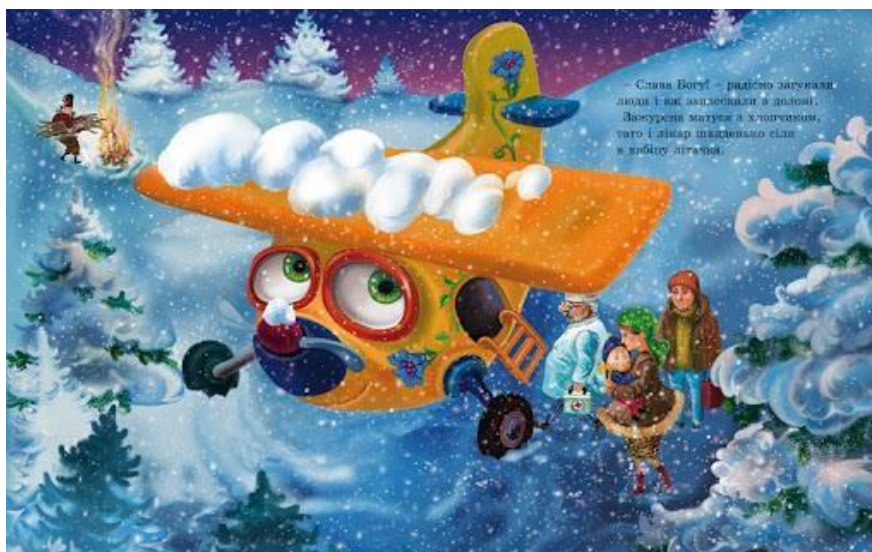

Рисунок 2.9 – Ілюстрація видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»

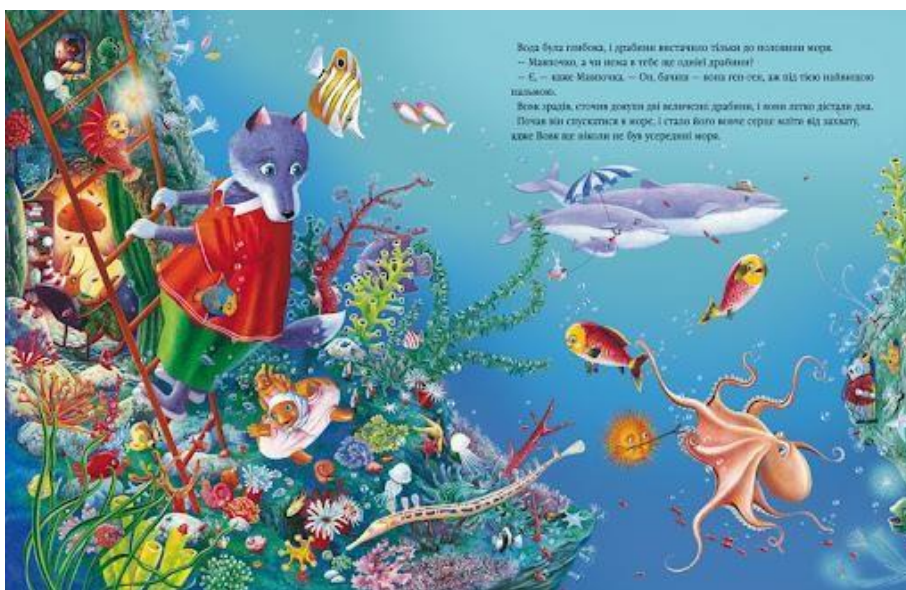

Рисунок 2.10 – Ілюстрація видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»

З ТВОРЧА РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ

3.1 Вибір та обґрунтування концепцій дизайну об'єкта проектування

Ефективна дизайн-концепція лежить в основі продукту і дає чітке розуміння його призначення. Розробка дизайн-концепції вимагає чіткого розуміння типу завдання, ідеального естетичного стилю, цільової аудиторії та потреб клієнта. Витративши час на розробку ґрунтовної концепції дизайну, автор знижує ризик розпочати роботу, а потім застрягти або вкласти гроші в проект без чіткої мети.

Наступний крок – черпати натхнення з довідкових матеріалів. Варто зібрати приклади вдалих елементів дизайну, зображень і особливостей, які виділяються в існуючих продуктах. Це може бути все, що надихає дизайнера, наприклад, природні об'єкти, геометричні форми, кольори тощо. Клієнти також можуть зробити свій внесок у цей процес. Нарешті, концепція дизайну повинна бути розглянута до початку розробки.

Дослідження та створення прототипів можуть виявити, що певні функції складніше реалізувати, ніж очікувалося, або що початкова концепція намагається вирішити занадто багато проблем. Може знадобитися багато змін, великих і малих, щоб досягти стадії, на якій можна буде почати розробку продукту.

Для створення ілюстрацій до книги «Кирило Кожум'яка» використовувався графічний редактор Adobe Photoshop CC 2024 та графічний планшет Wacom Intuos Creative Pen & Touch Tablet. Початкові ескізи були створені в Photoshop. У процесі розробки було створено багато цифрових, растрових, кольорових ілюстрацій, а також цифрову, растрову, кольорову обкладинку для книги. Ілюстрації були створені в програмах, а робота з шрифтами відбувалася у Adobe InDesign CC 2024. Розробка дизайн-проекту ілюстрацій книги відбувалася за допомогою збору та аналізу інформації за темою, аналізу книги «Кирило Кожум'яка» і пошуку власного художнього рішення. На основі отриманих даних було досліджено інформацію про:

1. історичний розвиток дитячої ілюстрації в Україні та світі,
2. про існуючі варіанти оформлення та ілюстрування даної книги в Україні та світі,

3. сучасні тенденції розвитку дитячої ілюстрації в Україні та світі. В результаті аналізу книги «Кирило Кожум'яка» було встановлено, що ця історія є історичною, динамічною, веселою та фантазійною.

Головний герой твору – образ народного богатиря змібборця, якого згідно з переказом найменували Кирило Кожум'яка. Цей герой є персонажем давнього народного епосу, популярного серед східнослов'янських племен за часів Київської Русі. Його вперше згадано київським літописцем у «Повісті врем'яних літ» (993 рік). Кирило завжди знаходить вихід зі складних ситуацій і, незважаючи на складні ситуації і проблеми, рятує князівну. Щоб відобразити характер Кирила, була використана виразна стилізація тіла, перебільшення його частин тіла (голови, очей, посмішки) зберігають гармонійний зовнішній вигляд персонажа, в той час як той же стиль використовується для інших персонажів обраної книги. В процесі ілюстрації використовувалася широка кольорова палітра, щоб підкреслити яскраві пригоди казкових персонажів.

При створенні ілюстрацій до книги «Кирило Кожум'яка» було враховано вікову категорію читачів – дітей молодшого та середнього шкільного віку. У цьому віці діти розвивають любов до книг, тому головною метою проекту було показати, що ілюстрація дитячої літератури не лише позитивно впливає на моральне і естетичне сприйняття тексту, а й дозволяє переосмислити образи нових і старих творів. Кольорова гамма була підібрана таким чином, щоб відповідати настрою сюжету книги. Використання комп'ютерної графіки дозволило деталізувати образи героїв і антуражу, а також передати фактури різних поверхонь, що створило більш реалістичне зображення. Графічні редактори були використані для візуалізації виразності образів та їх міміки, що покращує сприйняття сюжету цільовою аудиторією. На кожному розвороті було розміщено персонажів і події, а пізніше були створені кольорові розвороти з приблизним розташуванням тексту.

Дуже важливо, щоб ілюстрації у книжках для дітей мали естетичне навантаження: вони мають збуджувати естетичну уяву дитини, формувати відчуття кольору, форми, гармонії, ритму, пропорції, прилучати до культури мистецтва

загалом та книжкового мистецтва зокрема. Діти інтуїтивно тягнуться до прекрасного і відрізняють справжнє від ерзацу. Тому одні книжки вони з любов'ю ховають під подушку, а інші не можуть ні ані читати, ні просто роздивлятися, бо ілюстрації в них малюка «не цікавлять».

Діти – це особливий, таємничий народ з власним світоглядом і дитячою естетикою.

3.2 Розробка варіантів творчих ідей

Для створення власних версій ілюстрацій книги «Кирило Кожум'яка» було розглянуто композиційні рішення різних дизайнерів, проаналізовано підхід до стилізації зображень і використання кольорів.

Під час розробки проекту було вирішено створити цифрові ілюстрації для обкладинки книги та декількох ілюстрацій-вставок з відтворенням ключових сцен історії. На наступних малюнках представлені розроблені сюжети на рисунках 3.1-3.7.

Рисунок 3.1 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

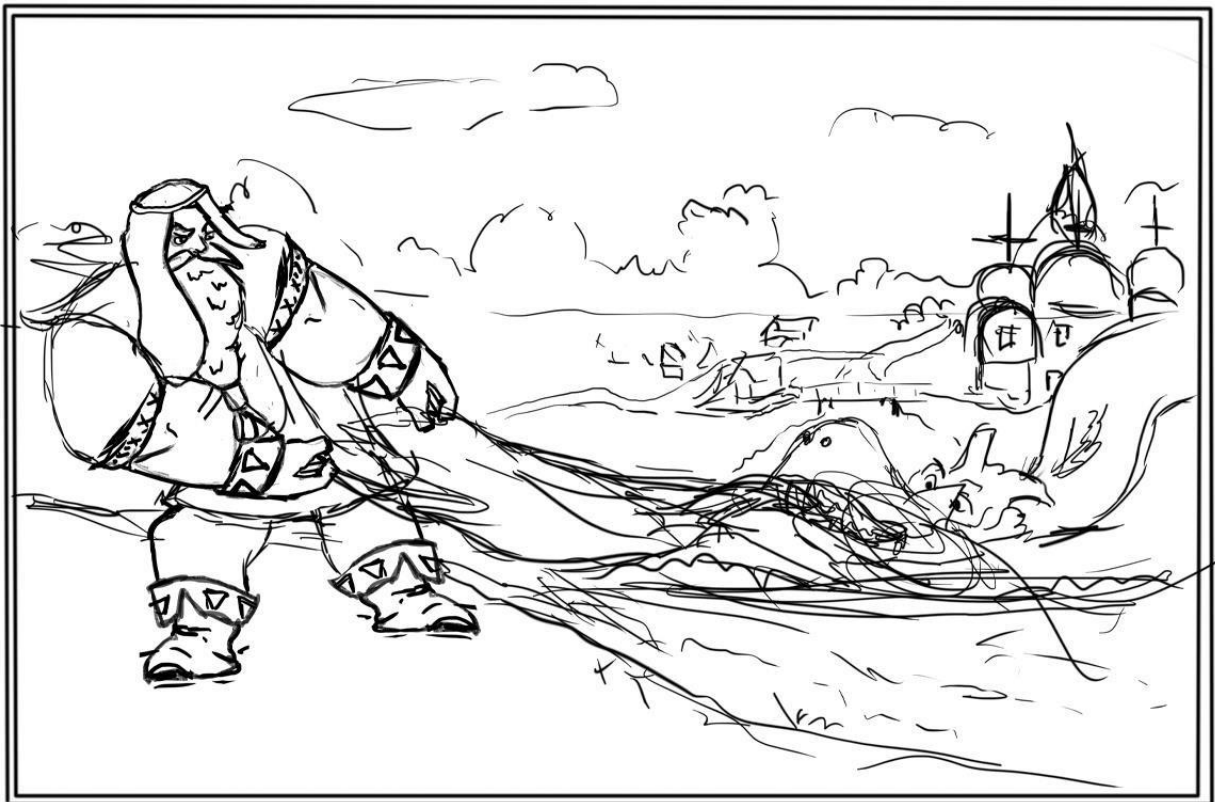

Рисунок 3.2 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

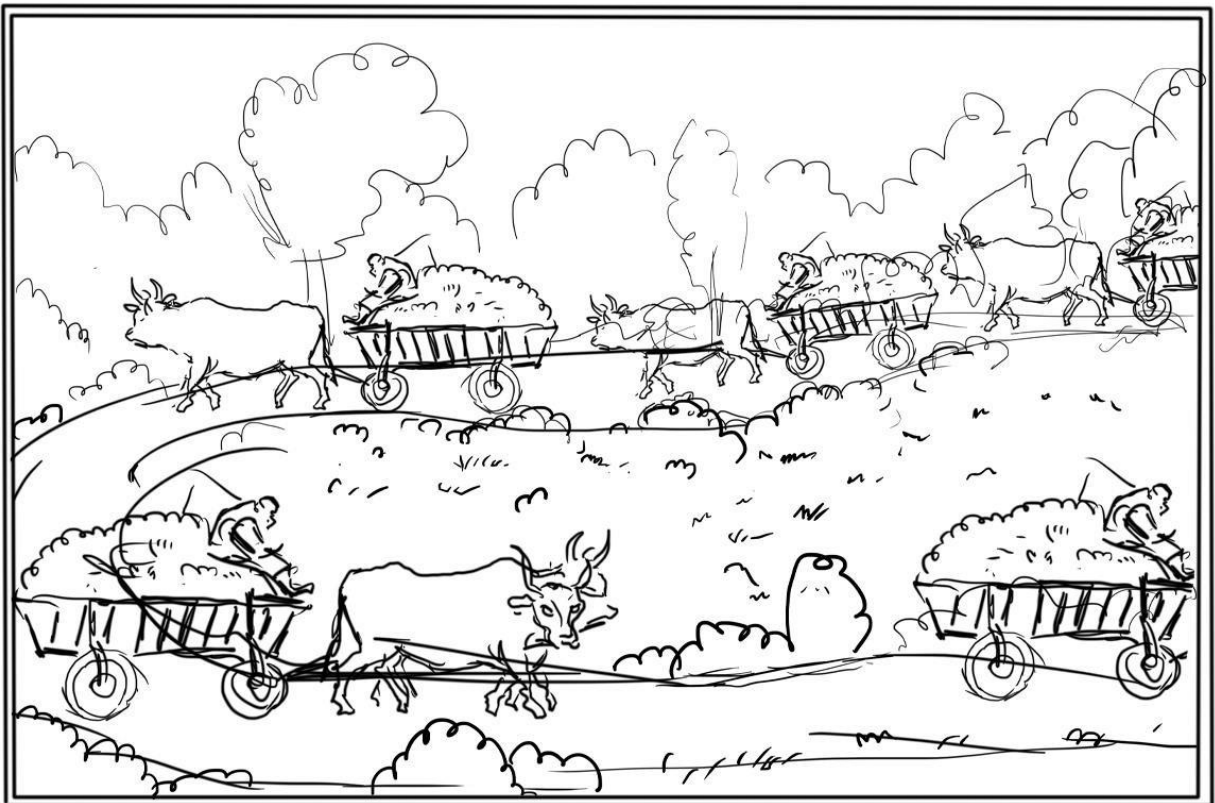

Рисунок 3.3 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

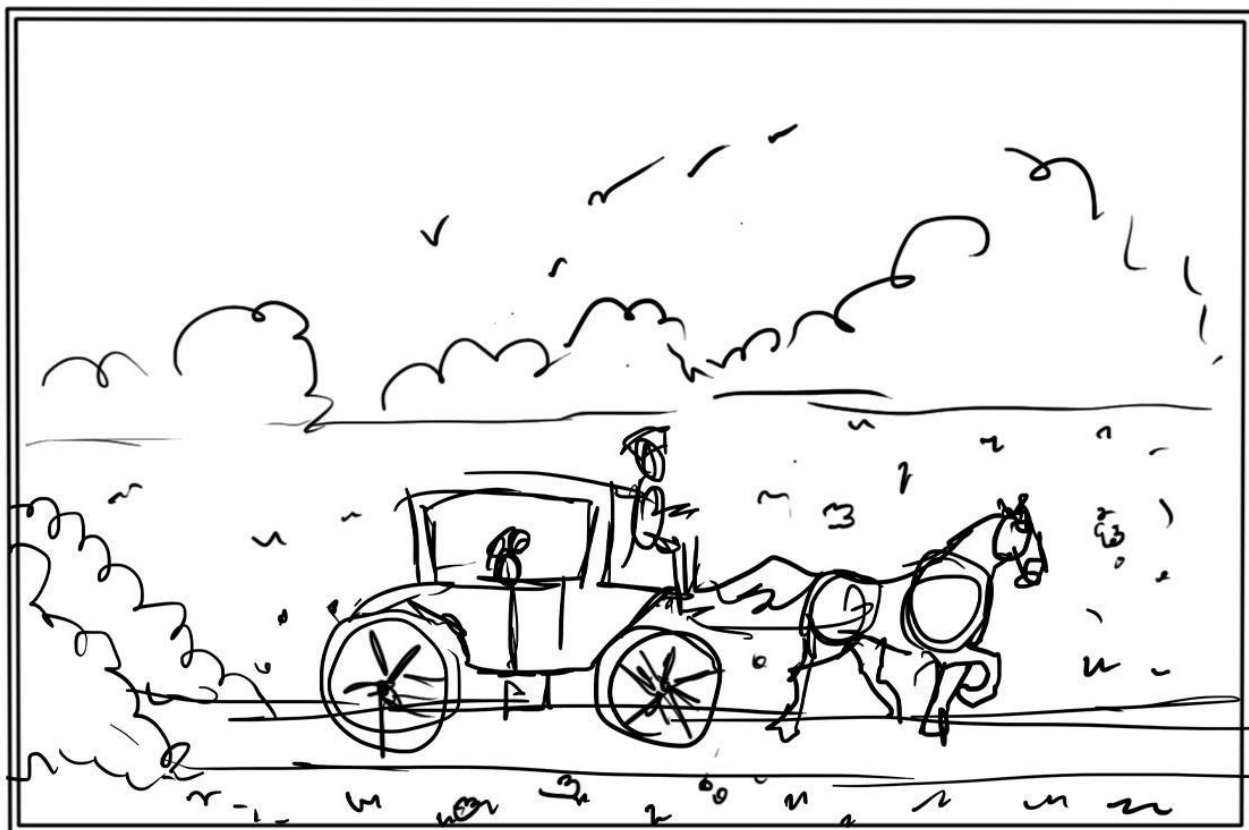

Рисунок 3.4 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

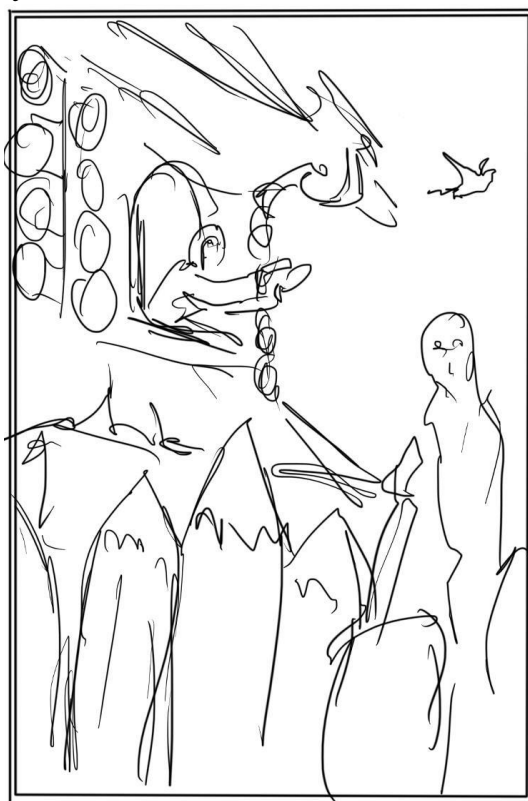

Рисунок 3.5 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

Рисунок 3.6 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

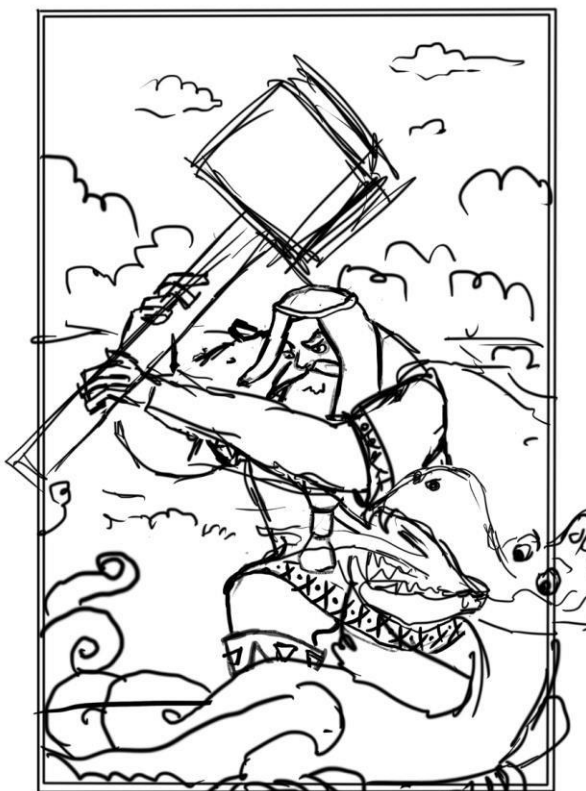

Рисунок 3.7 – Ескізи до сюжетів ілюстрацій

Основною метою проекту є знаходження стилізації персонажів книги та їхнього оточення щоб кращим чином відобразити характеру історії та головного героя, Кирила Кожум'яки. До основних особливостей стильового рішення включають дитячий казковий світ з використання національного колориту у формі українських орнаментів та зображення національних костюмів. Стилiзація була обрана з урахуванням уподобань вікової категорії читачів книги – дітей молодшого та середнього шкільного віку.

Рисунок 3.8 – Стилiзація головного героя казки

Цей проект ілюстрацій вирізняється актуальністю завдяки стилізації, що відповідає сучасним уподобанням читачів молодшого та середнього шкільного віку. Під час пошуку образу персонажа Кирила Кожум'яка було створено кілька ескізів

на рисунок 3.9 з різними спробами стилізації, і був обраний підхід, який було використано для розробки інших персонажів книги на рисунку 3.8.

Рисунок 3.9 – Пошуки стилізації головного героя

Для розробки обкладинки книги було створено ескіз на рисунку 3.10, в результаті чого обрано обкладинку, що демонструє сцену з головним героєм та краєвидами України та її родючими ланами на рисунку 3.12. Дана сцена добре відображає характер всієї історії, показуючи нестандартне відношення, що робить його власне життя цікавим і непередбачуваним.

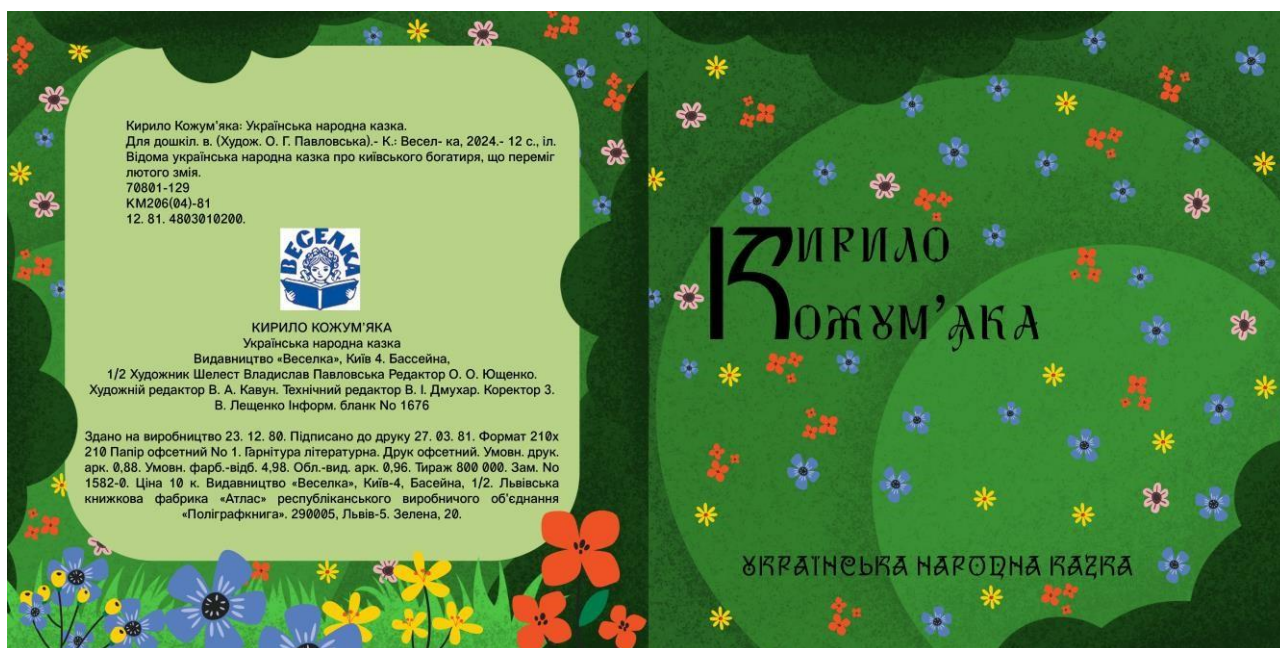

Рисунок 3.10 – Ескізи обкладинки книги «Кирило Кожум'яка»

Рисунок 3.11 – Ескізи обкладинки книги «Кирило Кожум'яка»

Рисунок 3.12 – Фінальний варіант обкладинка до казки «Кирило Кожум'яка»

Для дипломного проекту було створено логотип до назви книги «Кирило Кожум'яка». Для цього знадобилось підшукувати підбір шрифтів на рисунках 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18. В тексті книги було використано шрифт Vremena Grotesk 16 pt. Цей шрифт має чіткі лінії та хорошу читабельність, що робить його досить універсальним для використання у дитячих книгах. Він може бути зручним для дітей у віці молодшої та середньої школи, оскільки їм легше читати текст, який має чіткі контури та не перевантажений додатковими декоративними елементами. Він може бути використаний як для заголовків, так і для основного тексту, забезпечуючи єдність стилістики. Крім того, вибір шрифту може бути обумовлений його хорошою читабельністю на друкованих сторінках, що є важливим для зручного сприйняття тексту дитиною.

Дизайн і назва логотипу були створені відповідно до типу літератури, яка може бути представлена у книзі: дитяча художня література різних жанрів, що сприяє розвитку уяви молодих читачів.

КИРИЛО
КОЖУМ'ЯКА

Рисунок 3.13 – Шрифт Blagovest

КИРИЛО
КОЖУМ'ЯКА

Рисунок 3.14 – Шрифт Rutenia©2008 Vasyl Chebanyk

КИРИЛО
КОЖУМ'ЯКА

Рисунок 3.15 – Шрифт Rutenia©2004 Vasyl Chebanyk

КИРИЛО
КОЖУМ'ЯКА

Рисунок 3.16 – Шрифт Vityaz

Кирило
Кожум'яка

Рисунок 3.17 – Шрифт Ancient Kyiv

Із всіх цих варіантів був вибраний на рисунку 3.18.

Кирило
Кожум'яка

Рисунок 3.18 – Логотип до казки «Кирило Кожум'яка»

Для цього логотипа був використаний шрифт антиква Rutenia_Nezalezhna.

Рутенія – це шрифт або рутенська абетка української мови, створена професором Василем Чебаником. Вона ґрунтується на традиціях Русі та козацьких скорописів. Сам професор вказує, що Рутенія – справжня українська кирилиця, яку використовували на українських землях до 1710 року.

3.3 Обґрунтування розробки головної ідеї дизайну об'єкта проектування

Обираючи дизайн для казки «Кирило Кожум'яка», потрібно керуватися кількома ключовими елементами проекту. Ця казка містить важливі життєві уроки, такі як дружба, вірність ідеалам та віра в себе. Ці теми є актуальними та цікавими для аудиторії різного віку. Перш за все, головне щоб дизайн гармоніював з національною тематикою та українським фольклором, які є ключовими елементами казок. Використання українських орнаментів, мотивів та кольорів мало створити атмосферу відповідно до духу та атмосфери історії. «Кирило Кожум'яка» – не лише казка, а й частина української літературної спадщини.

Другою метою дизайну було привернути увагу до української культури та літератури. Створено унікальне та мистецьке видання, яке б сподобалося і дітям, і дорослим та сприяло популяризації української літератури за кордоном.

Третій аспект – створити книгу, яку приємно читати, на яку приємно дивитися та яка має естетичний вигляд. Дизайн має бути зручним для читача, а текст та ілюстрації – комфортними для сприйняття.

Створено дизайн, який відповідав би сучасним тенденціям книжкового дизайну з точки зору використання шрифтів, структури сторінок і загального макета.

У дизайні книги відтворено атмосферу казки та добра, притаманну цій історії. Для цього використовувались яскраві, насичені кольори, щоб привернути увагу та створити життєрадісну, оптимістичну атмосферу.

Персонажі казки також були враховані в дизайні. Наприклад, на обкладинці мали бути зображений Кирило з нашими прекрасними краєвидами України. Увагу також було приділено деталям, щоб створити тепло і затишок, який створюється при читанні казки. Наприклад, використовувались м'які та приємні кольори, які створюють відчуття гармонії та балансу.

Таким чином, через дизайн було передано не лише естетичне покращення видання, а й створення сприятливого середовища для сприйняття та розуміння змісту казок, привернення уваги до української літератури та культури, створення унікального та яскравого іміджу книги.

Загалом, метою було створити дизайн, який би відображав основну ідею казки та занурював читача у світ пригод Кирила Кожум'яки.

ВИСНОВКИ

Для створення дизайн-проекту «Кирило Кожум'яка», використовувався графічний редактор Adobe Photoshop CC 2024 та планшет Wacom Intuos Creative Pen & Touch Tablet. Ці інструменти дозволили створити цифрові, растрові та кольорові ілюстрації, а також дизайн обкладинки, які відображають емоційний настрій історії. У процесі роботи були досліджені фактори, що впливають на особливості дитячої книжкової ілюстрації, а також матеріали та правові норми, що стосуються якості матеріалів для дитячої ілюстрації та поліграфії. Дизайнпроект було реалізовано шляхом друку на папері формату 210x210.

Дизайн-проект розроблено не лише на основі збору та аналізу інформації про історію дитячих книжкових ілюстрацій в Україні та в усьому світі, а й на основі сучасних тенденцій та варіацій художнього оформлення. На основі зібраної інформації було проведено аналіз та оздоблення. Після аналізу отриманих даних, отримані результати лягли в основу розробки власних варіантів малюнків для книги, що відображають характер головного героя і передають емоційну атмосферу твору.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Українське книговидання XIX-XX століть. URL: <http://litopys.org.ua> (дата звернення: 16.04.2024).
2. Белічко, Н. "Книжкова графіка 50-70-х років XX століття." Рукописна та книжкова спадщина України (2003) URL: <https://elib.nakkkim> (дата звернення: 15.04.2024).
3. Видавнича галузь України. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
4. Технологічні процеси виготовлення книг. URL: <https://elib.lntu.edu.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
5. Українська книжкова ілюстрація в контексті розвитку європейської графіки. URL: <http://repository.hneu.edu.ua> (дата звернення: 15.04.2024).
6. Формування концепції авторського дизайну книги. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua> (дата звернення: 20.04.2024).
7. Різниця між ДСТУ (ГОСТ) та ТУ. URL: <https://luxkabel.od.ua/dstu-gost-ot-tu> (дата звернення: 10.04.2024).
8. Технічні вимоги для подання. URL: <https://konus-u.com.ua> (дата звернення: 10.04.2024).
9. Видавнича продукція. URL: <https://grinch-home.at.ua> (дата звернення: 8.04.2024).
10. Міщенко І. Мистецькі паралелі в графіці Ярослава Зайця. Студії мистецтвознавчі. 2012. №2. С.117-128. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/StudM> (дата звернення: 07.04.2024).
11. Мельник О.Я. Історичні передумови формування художньо-образної системи української книжкової графіки початку XX століття. URL: <http://oaji.net/articles/2016/1739-1470214495.pdf> (дата звернення: 07.04.2024).
12. Даниленко В. Я. Основні гілки сучасного дизайну. Харків: ХДФДМ, 2003.

320 с.

- 13.Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: Підручник: Кондор, 2006 492с.
- 14.Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення. Навч. посіб. 2-е вид Київ: Каравела, 2008-304 с.
- 15.Черневич Е. В. Мова графічного дизайну. К.: ВНИИТЭ, 1975. – 48 с.
- 16.Куленко М. Я. Графічний дизайн М. Я. Куленко Київ: КНУБА, 2003. 144 с.
- 17.Рудер Є. Типографіка / К.: Книга, 1982. 286 с. Волошко В. М.
- 18.Принципи вирішення законів малюнків Київ: МАРХИ, 1987. 230 с.
- 19.Graphic Design History: Psychedelic 60s. URL: <https://visualartsdepartment.com> (дата звернення: 16.04.2024).
- 20.Noare, A. Digital illustration styles. The Illustrators. URL: <https://www.theillustrators.com>.(дата звернення: 16.04.2024).
- 21.Мороз О. В. Гротеск у контексті дитячої ілюстрації та його вплив на естетичний розвиток дітей. II Науково-практична конференція. м. Харків. Херсон: Видавництво «Молодий вчений». 2020 р. №10 с. 38.
- 22.Оксана Полтавець-Гвіда. Книговидання у Україні у другій половині 20 століття та художня ілюстрація у творчості В. Полтавця. Мистецтво. №1. 2021 р
- 23.Токар Марина. Теоретичне підґрунтя загальних тенденцій розвитку образів літературних героїв в українській книжковій ілюстрації другої половини ХХ століття. 2022. с. 314-320
- 24.Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство. м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018 р. Вип. 1(38). с.314–320.
- 25.Хведчик В. Л. Сєдак О. І. Концептуальна ілюстрація як напрям сучасної книжкової графіки. Технологія та дизайн. 2020 р. № 3 (36).
- 26.Казковий антропоморфізм. Казковий епос. URL: <https://naurok.com.ua> (дата звернення: 14.04.2024).